

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Bakalářská práce

2012

Jan Huk

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Jan Huk

**Srovnání obrazu fanouškovské kultury v
mainstreamových médiích a fanouškovských
médiích**

Bakalářská práce

Praha 2012

Autor práce: Jan Huk

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

Rok obhajoby: 2012

Bibliografický záznam

HUK, Jan. *Srovnání obrazu fanouškovské kultury v mainstreamových médiích a fanouškovských médiích*. Praha, 2012. 55 s. Bakalářské práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí bakalářské práce doc. PhDr. Jan Halada, CSc

Abstrakt

Sportovní fanoušci jsou nedílnou součástí sportovních utkání jak ve světě, tak v České republice. Masová média o nich dnes píše víc než dříve. A začíná to být i naopak. I samotní fanoušci dnes mají vlastní možnosti, jak komunikovat s širokým publikem a dokonce i hodnotit novináře samotné.

Práce rozebírá na příkladu fotbalového derby Slavia Praha – Sparta Praha hraném na stadionu Evžena Rošického na Strahově v roce 2008 a narušovaném fanoušky obou klubů a policií, jak o daných událostech referovala mainstreamová média (deník Sport, on-line deník iDnes.cz, Česká televize) a jak o nich informovala média samotných fanoušků – fanouškovské weby, fanouškovské magazíny.

Tyto dva mediální obrazy, mainstreamový a fanouškovský, byly porovnány s cílem zjistit, jak moc se liší.

Abstract

Sports fans are an integral part of sporting events both in the world, and in the Czech Republic. Mass media write about them more than ever. And it gets and vice versa. Fans themselves now have their own ways to communicate with a wide audience, and even write and evaluate the journalists and their work themselves.

The work discusses the example of football derby Slavia Prague - Sparta Prague that was played at the Evžena Rošického stadium on Strahov in 2008, and the distortions of fans of both clubs and the police, and how the events have been presented by mainstream media (newspaper Sport, website iDnes.cz, Czech television) and how they were presented by fans themselves - fan sites, fan magazines.

These two media images, the mainstream one and the fan one, were compared to determine how much they differ.

Klíčová slova

Masová média, sport, fanoušci, fotbal, internet, web, analýza, srovnání, Sparta, Slavia

Keywords

Mass media, sport, supporters, football, internet, web, analysis, comparison, Sparta, Slavia

Rozsah práce: 90 542 znaků (včetně mezer)

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 2. 1. 2012

Jan Huk

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval hned několika osobám. Především mé přítelkyni, která v těchto měsících nosí naší budoucí holčičku Gabrielu. Narodí se pravděpodobně během zkouškového období. Přítelkyni děkuji, že mi obzvlášť v závěru dodávala obrovské množství sil a pozitivního myšlení.

Zároveň musím poděkovat panu doc. PhDr. Jan Haladovi, CSc. za nebetyčnou a úžasnou trpělivost se mnou a mou prací.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK FSV
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT:

Příjmení a jméno diplomanta: Jan Huk	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomanta: 2007	
E-mail diplomanta: j.huk@seznam.cz	
Studijní program/studijní obor: Žurnalistika	

Předpokládaný název práce v češtině:
Srovnání obrazu fanouškovské kultury v mainstreamových médiích a fanouškovských médiích

Předpokládaný název práce v angličtině:
Comparisson of media picture of sports fan culture in mainstream media and in fans media

Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok – vzor: ZS 2012):
(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí, tedy teze schválené v LS 2010/2011 umožňují obhajovat práci nejdříve v LS 2011/2012)
LS 2011

Jedná se o téma (zakřížkujte platnou odpověď):

navrhované studentem

z nabídky IKSŽ

Příjmení a jméno pedagoga, který téma vypsál:

Pedagog, s nímž byly teze konzultovány (příjmení, jméno, pracoviště – vzor: *Bednářová, Petra, KŽ IKSŽ UK FSV*):

Doc. PhDr. Jan Jirák

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Sportovní fanoušci jsou nedílnou součástí sportovních utkání. Jak ve světě, tak v České republice. Média o nich dnes píše víc, než dříve. Ve své práci chci na čtyřech událostech (Fotbalové derby Slavia – Sparta hrané na stadionu Evžena Rošického z roku 2008 narušované fanoušky obou klubů, zápas mezi Bohemians 1905 a Bohemians Praha hraný na stadionu Evžena Rošického v roce 2009 a konflikty před začátkem utkání, závěrečné kolo fotbalové Gambrinus Ligy (zaměření na oslavy fanoušků Sparty a výtržností fanoušků Baníku Ostrava), zápas úvodního kola Gambrinus ligy z roku 2010 mezi Hradcem Králové a Spartou Praha a nepokoje po zápase) rozebrat, jak o daných událostech referují mainstreamová média (Deník Sport, iDnes.cz, Česká Televize) a jak o nich informují média samotných fanoušků – fanouškovské weby (viz. vymezení zpracovaného materiálu), fanouškovské magazíny. Tyto dva mediální obrazy – mainstreamový a fanouškovský chci porovnat a zjistit, jak moc se liší.

Zdůvodnění výběru tématu práce, včetně stručného popisu řešení nejvýznamnějších otázek vztahujících se k tématu v odborné literatuře oboru (rozsah max. 1000 znaků):

Mainstreamová média dnes pracují s čím dál více zdroji a mimo jiné také s fanouškovskými weby, "fanouškovský pohled na věc" se tak dostane k nefanouškům. Chci ukázat, že mainstreamovým médiím se rozšiřuje rejstřík zdrojů co se týče informování o fanoušcích a jejich tvorbě. Obě strany spolupracují více než v minulosti. Přímou toto téma nebylo zpracováno, práci o fanouškovské kultuře a jejího obrazu v médiích bylo zpracováno minimum, takže by má práce mohla být přínosem.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod:

1.1 Srovnání role a postavení mainstreamových (masových) a zájmových (fanouškovských) médií

1.2 Fenomén fanouškovství

2. Výkladová část

2.1 Česká masová média a jejich vztah ke sportu

2.2 Česká zájmová média: na příkladu fanouškovských webů

2.3 Způsob analýzy "obrazu" (reprezentace), diskuse o přednostech a slabých místech jednotlivých metod

3. Analytická část

3.1 Charakteristika vybraných médií (s odkazy na 2.1 a 2.2)

3.2 Zvolený způsob analýzy (sledování vybraných médií, porovnání četnosti a obsahu článků o událostech, analýza zdrojů článků)

3.3 Vlastní analýza (podrobné výsledky)

4. Závěr: shrnutí a interpretace výsledků

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období, za které bude analyzován) a postup (technika) při jeho zpracování:

Vybral jsem si Českou televizi, protože z českých televizí dává sportu největší prostor, dále Deník Sport jako jediný sportovní deník v ČR, iDnes jako nejčtenější internetový zpravodajský portál. Jako protipól chci použít články a komentáře z fanouškovských webových stránek zainteresovaných klubů a sociální média jako například Youtube či Superslavia.

Česká televize - reportáže a záznamy zápasů z let 2008 (březen, duben - samotný zápas hraný 29. 3.), 2009 (září, říjen - samotný zápas hraný 3. října) a 2010 (květen a červenec, samotné zápasy hrané 15. 5. a 17. 7.)

deník Sport články z let 2008 (březen, duben - samotný zápas hraný 29. 3.), 2009 (září, říjen - samotný zápas hraný 3. října) a 2010 (květen a červenec, samotné zápasy hrané 15. 5. a 17. 7.)

webový server iDnes.cz, články z let 2008 (březen, duben - samotný zápas hraný 29. 3.), 2009 (září, říjen - samotný zápas hraný 3. října) a 2010 (květen a červenec, samotné zápasy hrané 15. 5. a 17. 7.)

webový server Spartaforever.cz - z těch samých let

webový server Virtuálnídolicek.cz - z těch samých let

webový server Slaviaultras.cz - z těch samých let

webový server Chachari.cz - z těch samých let

webový server Slavistickenoviny.cz - z těch samých let

webový server Bohemiansfc.cz - z těch samých let

webový server Bohemianspraha.cz - z těch samých let

webový server Ultrassparta.cz - z těch samých let

webový server Hooligans.cz - z těch samých let

webový server Youtube.com

webový server Superslavia.com

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

WANN, Daniel L., MELNICK, Merrill J., RUSSELL, Gordon W., PEASE, Dale G. Daniel L.: Sport Fans: The Psychology and Social Impact of Spectators, Routledge, 2001, 256s

Kniha rozebírá chování a sociální vazby ve sportovním fanouškovství.

HUGENBERG, Lawrence W.: Sports Mania: Essays on Fandom and the Media in the 21st Century, McFarland, 2008, 293s

Soubor esejů pojednávajících o tom, jak se lidé stávají fanoušky, o jejich motivech, jak přijímají informace a jaké používají technologie pro organizaci ve fanouškovské komunitě.

CRAWFORD, Garry: Consuming Sport: Fans, Sport and Culture, Routledge, 2004, 200s

Publikace o tom, jak sport působí na naše každodenní životy, rozebírá proces "stání se fanouškem" a popisuje život a hodnoty fanouška v průběhu jeho života.

BOGNON, Pierre: The Anatomy of Sports Fans: Reflections on Fans & Fanatics, BookSurge

Publishing, 2009, 170s

Autor v knize přibližuje problematiku fanouškovství a jeho historické, psychologické a sociologické aspekty.

WENNER, Lawrence: MediaSport, Routledge, 1998, 352s

Publikace rozebírá způsoby, jakými sport a média komunikují. Mezi témata o kterých se v knize píše jsou: sport a etika, sport a rasa, sport a násilí, sport a globalizace, či sportovní marketing na internetu.

WENNER, Lawrence: Media, Sports, and Society, Sage Publications, 1989, 320s

Publikace o vztahu médií a sportu. Zkoumá kulturní a historické problémy, rozebírá významné sportovní události.

PRŮCKER, František: Padesát let v hledišti Sparty, AC Sparta Praha, 2009, 524s

Výpověď fotbalového fanouška o jeho vztahu k fotbalovému týmu.

ČECHÁK, V. LINHART, J.: Sociologie sportu. Praha, Olympia. 1986. 240 s

Jana Burgonová - Vliv subkultur na mládež, životní styl dospívajících : Masarykova Univerzita - Pedagogická fakulta, vedoucí práce Petr Kachlík.

KOLEKTIV AUTORŮ: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury, Barrister a Principal, 2004, 186s

KONČELÍK JAKUB, REIFOVÁ IRENA, LUTZ HAGEN, SCHERER, SCHULZ WINFRIED: Analýza obsahu mediálních sdělení, Karolinum, 2005, 150s

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Michael Mareš - Boj o Bohemku : [rukopis] mediální strategie klubů Bohemians 1905 a Bohemians Střížkov soupeřících o značku Bohemians Praha, 2007, FSV UK

Eva Myšková - Systém práce s fanoušky AC Sparta Praha fotbal, a.s. v období září 2004 až březen 2009 a návrhy na jeho zdokonalení [rukopis], 2009, FSV UK

Martina Pavlátová - Časopis Sparta do toho! a jeho pozice v komunikaci klubu [rukopis]

Hana Kovaříková - Sportovní zpravodajství v agendě českých deníků [rukopis] : proměny pokrytí a prezentace sportů a vliv na veřejnou agendu v letech 1993-2007 ; vedoucí práce Alice Tejkalová, Tomáš Trampota ; oponent práce Jiří Kraus

Jiří Hölzel - Branky, body vteřiny [rukopis] : fenomén sportovní žurnalistiky na obrazovkách České televize ; Univerzita Karlova (Praha). Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky ; konzultant Robert Záruba

Lenka Vochocová - Třetí poločas - fotbaloví chuligáni v ČR a násilí [rukopis] : kvalitativní analýza subkulturní komunikace ; Univerzita Karlova (Praha). Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií ; vedoucí práce Jan Křeček

Tereza M. Krásenská - Mediální reprezentace události Czech Tek 2005 [rukopis] ; konzultant Jan Křeček

Datum / Podpis studenta

.....

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT **VYTIŠTĚNÉ** (včetně části, kterou vyplňuje institut!), **PODEPSANÉ** A VE **DVOU** VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY UK FSV. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI **VYZVEDNOUT** V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A **NECHAT VEVÁZAT** DO DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TUTO ČÁST VYPLŇUJE INSTITUT:			
Vyjádření IKSŽ: Vedení IKSŽ teze projednalo na svém zasedání dne s tímto výsledkem:		Schváleno ☐	
		Neschváleno ☐	
Důvody případného neschválení práce		Téma je již zpracované ☐	
		Špatně formulované téma a cíl ☐	
		Špatně zvolená metoda práce ☐	
		Nedostatečná rešerše literatury ☐	
		Nevhodně zvolené prameny ☐	
		Nedostačující úroveň tezí ☐	
		Jiné	
		
		
Navržený vedoucí práce	Souhlas vedoucího práce navrženého vedením institutu	Příjmení a jméno	Datum /Podpis
	
Návrhy na konzultanty (v případě, že takové návrhy z jednání vedení IKSŽ vyplynou)		Příjmení a jméno	Příjmení a jméno
	
Schválené teze převzal/a student/ka		Příjmení a jméno	Datum /Podpis
	
Návrhy na oponenta: Vedení IKSŽ na svém zasedání dne navrhlo, aby předloženou práci oponoval/a:		Příjmení a jméno	
		

Obsah

OBSAH	1
1. ÚVOD	3
2. SROVNÁNÍ ROLE A POSTAVENÍ MAINSTREAMOVÝCH (MASOVÝCH) A ZÁJMUVÝCH (FANOUŠKOVSKÝCH) MÉDIÍ.....	5
3. FENOMÉN FANOUŠKOVSTVÍ.....	6
3.1 SPORT JAKO APOLITICKÝ ZÁJEM	6
3.2 PŮVOD SPORTU	6
3.3 SPORT JAKO NÁBOŽENSTVÍ, SPORT JAKO VÁLKA.....	7
3.4 RŮZNÉ SPORTY, RŮZNÍ FANOUŠCI	8
3.5 FOTBALOVÍ FANOUŠCI	9
3.6 DĚLENÍ FANOUŠKŮ PODLE UMÍSTĚNÍ NA STADIONU	9
3.6.1 „Normální“ fotbaloví diváci.....	9
3.6.2 „Kotel“	9
3.7 DĚLENÍ FANOUŠKŮ PODLE ZPŮSOBU ZAPOJENÍ SE DO PODPORY FOTBALOVÉHO TÝMU.....	9
3.7.1 Fotbaloví diváci	9
3.7.2 Fotbaloví fanoušci.....	9
3.7.3 Fotbaloví „Ultras“	10
3.7.4 Fotbaloví chuligáni.....	10
3.8 Způsoby komunikace fanoušků.....	10
3.8.1 „Oficiální“ způsob komunikace	11
3.8.2 „Polooficiální“ způsob komunikace	11
3.8.3 „Neoficiální“ způsob komunikace	11
4. VÝKLADOVÁ ČÁST	13
4.1 ČESKÁ MASOVÁ MÉDIA A JEJICH VZTAH KE SPORTU	13
4.1.1 Masová média a fotbaloví fanoušci.....	14
4.1.2 Tištěná masová média a sport.....	15
4.1.3 Internetová média a sport	16
4.1.4 Televizní média a sport	17
4.2 ČESKÁ ZÁJMUVÁ MÉDIA NA PŘÍKLADU FANOUŠKOVSKÝCH WEBŮ.....	18
4.3 ZPŮSOB ANALÝZY "OBRAZU" (REPREZENTACE), DISKUSE O PŘEDNOSTECH A SLABÝCH MÍSTECH JEDNOTLIVÝCH METOD	18
5. ANALYTICKÁ ČÁST	20
5.1 CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH MÉDIÍ	20
5.1.1 Deník Sport	20
5.1.2 Deník Sport a pokrytí fotbalových soutěží.....	20
5.1.3 Deník Sport a fanoušci.....	21
5.1.4 iDnes.cz.....	22
5.1.5 iDnes.cz a pokrytí fotbalových soutěží	22
5.1.6 iDnes.cz a fanoušci	23
5.1.7 Česká televize.....	23
5.1.8 Sportovní kanál ČT4 a fotbal	24
5.1.9 Fanouškovské weby.....	24
5.2 ZVOLENÝ ZPŮSOB ANALÝZY	26
5.3 ANALÝZA FOTBALOVÉHO ZÁPASU SK SLAVIA PRAHA – AC SPARTA PRAHA HRANÉHO 31. 3. 2008 V PRAZE	27
5.3.1 Mediální obraz události v deníku Sport	27
5.3.2 Mediální obraz události na iDnes.cz.....	32
5.3.3 Mediální obraz události v České televizi.....	41
5.3.4 Způsob informování o události ze strany zájmových fanouškovských médií	44
5.3.4.4 Prohlášení	49
5.4 ANALÝZA ZDROJŮ ČLÁNKŮ	52
6. ZÁVĚR.....	55

6.1. SUMMARY.....	56
POUŽITÁ LITERATURA:	57
POUŽITÁ PERIODIKA:	58

1. Úvod

Sportovní zpravodajství prochází díky internetu a takzvaným novým médiím dynamickým vývojem, a to hned z několika aspektů. Těmi základními jsou rychlost a specializace. Tradiční tištěná média dnes mají v těchto internetových konkurenci, a tak se zaměřují na delší analytické články. Díky většímu prostoru se mohou tématům věnovat hlouběji a zároveň mohou publikovat sekce zabývající se jedním tématem.

Internetová média zase sázejí na rychlost a aktuálnost. Díky možnosti rychlé aktualizace jsou schopná neustále doplňovat informace o novinky i souvislosti a umožňují tak svým čtenářům být v neustále v obraze. To je v rámci sportovní žurnalistiky výhodné především u takzvaných on-line přenosů, které jsou alternativou k těm televizním, případně rozhlasovým.

Vývojem prochází i sportovní zpravodajství televizní, které díky obrovské konkurenci především ze strany kabelových televizí musí stále přicházet s novými nápady. Jednou z variant je větší snaha o zapojení diváka do dění, a to jak kvalitou nabízených služeb, tak interaktivitou v podobě různých hlasování a možnosti diskutování. Divák tím získává pocit, že je součástí události.

V této souvislosti začínají být tradičním médiím konkurencí především média zájmová – fanouškovská, která sledují nějaký účel nebo cíl. V jejich případě se jedná o podporu klubu, jemuž fandí.

Weby jako Sparta Forever, Slavistické noviny, Sparta Hockey Supporters, Sešívání, Chachaři a další dnes fungují svým způsobem jako instituce, které zaštiťují fanoušky, poskytují jim prostor pro prezentaci jejich názorů a nabízí alternativní pohled na sportovní události.

Často se také ve svém hodnocení sportovní události liší od hodnocení mainstreamových médií, všímají si souvislostí, které mainstreamová média nepokládají za podstatná a v určitém směru působí jako “advokáti” – zastánci fanoušků. To se týká případů, kdy se

stane určitá událost, o které, alespoň dle vlastního názoru fanoušků, mainstreamová média neinformují objektivně.

Tohoto jevu si mainstreamová média začínají všimnat a začínají zájmová média čas od času citovat, což se týká zpráv a komentářů, stejně jako názorů z diskusních fór.

Vzhledem k tomu, že nejoblíbenějším sportem v České republice je fotbal, rozhodl jsem se v porovnání stylu referování médií mainstreamových a zájmových zaměřit na významnou a svým způsobem kontroverzní událost tohoto sportu, která se udála v roce 2008.

Cílem práce je porovnat, jak o daných událostech referují média mainstreamová a jak o nich informují média samotných fanoušků – fanouškovské weby, fanouškovské magazíny, a zjistit, jak moc se liší.

Oproti původnímu plánu dle teze bude počet událostí zredukován na jednu. Původně měly být sledované události čtyři, po analýze podkladů jsem však zjistil, že samotný fotbalový zápas z roku 2008 mezi SK Slavia Praha a AC Sparta Praha hraný na pražském Strahově a násilí, které ho provázelo, poskytuje dostatek mediálních podkladů. Ve srovnání s ostatními událostmi hned několikanásobně.

Důvodů pro redukci je několik, tím hlavním je však ztráta dynamiky, pokud by byly analyzované všechny čtyři události. Navíc zápas z roku 2008 je z hlediska způsobu komunikace jak masových médií, tak těch fanouškovských nejlepším příkladem z navrhovaných čtyř.

2. Srovnání role a postavení mainstreamových (masových) a zájmových (fanouškovských) médií

V České republice fungují čtyři základní typy médií – tištěná, televizní, rozhlasová a internetová. Všechna se zabývají kromě základní zpravodajské agendy i tou sportovní. Ta je zaměřena především na zachycení průběhu a výsledku sportovních akcí, a to zvláště profesionálních klání ve sportech, jež se těší větší oblibě u publika, ať již dlouhodobě (v České republice například lední hokej, fotbal), či příležitostně v závislosti na momentálním úspěchu českých sportovců v mezinárodním srovnání (desetiboj, kanoistika atd.).¹

Mezi tištěnými médii lze označit za nejdůležitější deník Sport, mezi internetovými iDnes.cz, mezi televizními Českou televizi a její kanál ČT4 Sport a mezi rozhlasovými Český rozhlas 1 Radiožurnál.

Kromě těchto “oficiálních“ médií fungují i ta zájmová – fanouškovská. Jsou vytvářena samotnými fanoušky a většinou bývají internetová. Zároveň někteří fanoušci vytváří i tištěné zpravodaje, ale z drtivé většiny převládá publikování na internetu. Fanouškovská média se většinou vymezují proti zpravodajství celostátních deníků, nesoustředí se jen na zachycení průběhu sportovní akce, ale i na pozadí sportovní události, hodnocení ostatních fanoušků a například na cesty fanoušků za danou sportovní událostí.

Obecně platí rovnice, že čím významnější sport a čím významnější sportovní klub nebo oddíl, tím je i informační pokrytí ze strany fanoušků větší. Zájmová fanouškovská média kladou důraz na názorovou svobodu, většinou nemají stálé redakce a dávají prostor i textům, které jim zašlou ostatní fanoušci.

Vzhledem k tomu, že pole sportovní žurnalistiky je široké, rozhodl jsem se zaměřit na referování o fanoušcích při fotbalových zápasech. Fotbal je v České republice nejrozšířenější a nejpopulárnější sport a obecně dostává v médiích nejvíce prostoru.

¹ JIRÁK, Jan, KÖPPLOVÁ, Barbara. *Média a společnost*. 1. vydání. Praha: Portál, 2003. str. 122. ISBN 80-7178-697-7.

3. Fenomén fanouškovství

“Je podivným, avšak typickým symptomem tohoto století, že nejspontánnější, nejzaujatější a kvantifikativně nejobsáhlejší lidská shromáždění se scházejí na fotbalových a vůbec sportovních stadiónech. Hlasitá a upřímná přízeň, jaká se uděluje jinak výkonům vrcholných umělců, skandování hesel, která opravdu vyjadřují skutečná hnutí lidských myslí i jejich momentální vášně, nenacvičené používání transparentů i uctívání klubových praporů a symbolů, to vše s sebou přináší moderní špičkový sport odehrávající se před statisíci diváky a přitom organizovaný s neumdlévající každotýdenní pravidelností. Umělci, manažeři, vědci i politici mohou tuto společenskou moc a spontaneitu sportu a lidským hrám jen závidět.”²

Tak začíná druhá kapitola knihy *Fotbal je hra* od Jiřího Černého. Doba pokročila, technologie, média a všemožné vymoženosti lidské mysli posunuly lidstvo o krok dál, ale sport je tu pořád téměř v nezměněné podobě. Lidské výtvořiny ho naopak posunuly dál, přičemž však dokázaly zachovat jeho podstatu.

3.1 Sport jako apolitický zájem

Sport a jeho sledování – fanouškovství, je nezávislé na politice nebo civilizaci. Hraje se v demokratických zemích, hraje se i v totalitní KLDR. Hraje se ve společnosti kapitalistické i v té socialistické.

Ve staré podobě byl závodní sport jako společenská veličina zplozen především starobylými městskými civilizacemi, špičkový sport s masou zúčastněných diváků začal fungovat jako “sportovní průmysl“ v objektivním vývoji moderní industriální společnosti a stal se její nerozlučnou součástí.³

3.2. Původ sportu

Samotný výraz “sport“ pochází z latinského slova *desportare*, které se ve francouzštině později vyvinulo ve *désporter*. V češtině samo o sobě znamená bavit se, rozptýlit se,

² ČERNÝ, Jiří. *Fotbal je hra*. 1. vydání. Praha: Československý spisovatel, 1968.

³ ČERNÝ, Jiří. *Fotbal je hra*. 1. vydání. Praha: Československý spisovatel, 1968. str. 23.

utéct od práce k zábavě. To v konečném součtu odpovídá jedné ze základních funkcí. Akademický slovník cizích slov přímo u hesla “sport“ říká: “1. Pohybová činnost (tělesná cvičení, hry aj.) prováděná zpravidla soutěživou formou 2. Jiná činnost provozovaná ze záliby, pro zábavu)”⁴

“Hry jsou situacemi, které byly vymyšleny tak, aby umožňovaly simultánní participaci mnoha lidí na určitém významném modelu jejich kolektivního života. Hry jsou médií mezilidské komunikace, která mohou existovat a mít smysl jedině jako extenze našeho vnitřního života,⁵ zařazuje teoretik médií Marshall McLuhan hry a sport mezi prostředky lidské komunikace, přičemž dodává, že se ve své podstatě jedná o populární umění.

Oblíbenost sportovních aktivit stále stoupá, a to jak těch aktivních, tak pasivních. Zde se dostáváme k výrazu sportovní diváctví. To je podle Choutky⁶ “*součástí sportu jako společenského jevu*“. Sportovní diváci se dělí na ty přítomné na sportovní události a na ty, co ji sledují zprostředkovaně. Choutka poznamenává: “*bez patričního obecnstva by v dnešní době již vrcholový sport nebyl možný*”⁷ (106).

Samotný divák může při sportu pronášet své názory a úvahy volně, míra společenské autocenzury bývá snížena na svou dolní hranici. Dokonce v některých případech přesahují jeho pronášené názory meze dané právní a společenské normy: sankce proti tomuto porušování norem bývají neúčinné.

Diváková svoboda sportu je v určitém ohledu jen fetišem svobody, jen jejím nepravým ztělesněným božstvem, její náhražkou, jejím zástupcem, jen jejím omezeným výrazem.⁸

3.3. Sport jako náboženství, sport jako válka

⁴ DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008, str. 15. ISBN 978-807-3631-314.

⁵ DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008, str. 23. ISBN 978-807-3631-314.

⁶ CHOUTKA, Miroslav. *Sport a společnost*. Praha: Olympia, 1978. str. 106.

⁷ CHOUTKA, Miroslav. *Sport a společnost*. Praha: Olympia, 1978. str. 106.

⁸ ČERNÝ, Jiří. *Fotbal je hra*. 1. vydání. Praha: Československý spisovatel, 1968. str. 27.

Sport je v současnosti určitou náhražkou válek a náhražkou náboženství. Lidé chodí na stadiony pravidelně jako do chrámů, kde uctívají své bohy, své idoly chorály a modlitbami. Je snad náhoda, že zrovna silně věřící Poláci patří mezi nejfanatičtější fanoušky?

Sport v dnešní postmoderní době nahrazuje války. Fanoušci se bijí za své barvy, za své dresy a za svůj klub, ke kterému náleží. Přenášejí ústřední bitvu, která se odehrává na hřišti i do hlediště a někdy i mimo stadion. Bijí se se soupeřem chorály a křikem, bijí se se soupeřem transparenty. Subkultura chuligánů se pak se soupeřem za předem jasně stanovených pravidel bije dokonce i mimo stadion a vrací se tak okruhem vlastně k původu sportu – k válce.

3.4. Různé sporty, různí fanoušci

Úplně na úvod problematiky takzvaného fanouškovství je třeba říci, že se liší v závislosti na tom, o jaký sport se jedná. Zde je pak možné najít souvislost mezi popularitou sportu a počtem fanoušků. Jako základní příklad lze dát porovnání počtu fanoušků šachů a například curlingu. Je si však třeba uvědomit, že se popularita sportů liší stát od státu a někdy i dokonce kraj od kraje. Navíc tato popularita nebývá stálá, ale liší se i v průběhu času, ať už v závislosti na globálních či lokálních úspěších daného sportu.

Liší se i způsob podpory, který i zde závisí na druhu sportu. Fotbal je například v Anglii historicky sportem nižších tříd, a tak i publikum bývá složeno z nižších vrstev, které se často projevují agresivněji. Naopak ragby je bráno jako sport elity. Přestože je samotný sport agresivnější než fotbal, u diváků vyvolává agrese méně.

Sport, který jsem si (i vzhledem k popularitě, která je v České republice největší) vybral jako příklad, na kterém hodlám rozebrat srovnání obrazu mainstreamových a fanouškovských médií, je fotbal. Ten je, co se týče popularity, u českých fanoušků nejrozšířenější.

3.5. Fotbaloví fanoušci

Fotbalové publikum lze rozlišovat dvěma způsoby: podle umístění na stadionu a podle jejich míry a způsobu zapojení do podpory fotbalového týmu

3.6. Dělení fanoušků podle umístění na stadionu

3.6.1. “Normální“ fotbaloví diváci

“Normálním“ fotbalovým divákům jde především o dojem ze hry, a k podpoře svého týmu se zapojují jen občas.

3.6.2. “Kotel“

Jedná se o sektor v rámci stadionu, do kterého chodí nejtvrdší jádro fanoušků, ať už domácího nebo hostujícího celku. Fanouškům, kteří do něj chodí, jde především o podporu svého týmu, a samotný sportovní výkon na hřišti je pro ně jen důvodem k “fandění“.

3.7. Dělení fanoušků podle způsobu zapojení se do podpory fotbalového týmu

3.7.1. Fotbaloví diváci

Část publika, která je pasivním pozorovatelem hry. Nevztahuje se na ni rivalita soupeřů a na utkání tedy nahlíží neutrálně, tím pádem se u ní zvyšuje objektivní hodnocení hry i jednotlivých výkonů. Sportovní klání často sleduje i zprostředkovaně přes média, nikoliv jen na stadionu.⁹

3.7.2. Fotbaloví fanoušci

Část publika, která má svůj oblíbený celek, jehož vítězství očekává a vyžaduje. Emocionálně prožívá úspěchy a neúspěchy svého týmu, s nímž se identifikuje předměty v jeho barvách a pokřiky, které ho oslavují. Fanoušci svůj tým podporují, ale jen

⁹ SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, str. 160. Sociologie (Grada). ISBN 978-802-4725-628.

pasivně a k podpoře hlasivkami se přidávají pouze v rámci splynutí s davem. Násilí se dopouštějí minimálně.

3.7.3. Fotbaloví “Ultras“

Část publika, která se na podpoře svého týmu a atmosféře podílí aktivně. To znamená, že během zápasů pravidelně skanduje pokřiky, většinou je i zahajuje. Zároveň se někteří z takzvaných Ultras podílejí na podpoře svého celku i výraznějším způsobem, jako například tvorbou takzvaných choreografií – obrazců vyjadřující lásku ke svému týmu, případně nenávist k soupeři. Další z nich se zase podílí na podpoře týmu jeho mediální prezentací. Tím je myšleno vytváření internetových zpravodajských zájmových - fanouškovských webů, videí nebo tištěných občasníků. Tvrdší jádro těchto fanoušků se často sdružuje do skupin s jedním jménem a znakem, který většinou zahrnuje i logo týmu, který podporují.

3.7.4. Fotbaloví chuligáni

Tato část publika a ve své podstatě subkultura se sdružuje ve skupinách, je tvořena většinou mladými militantně orientovanými “příznivci“. Ti přicházejí na fotbalové stadiony a do jejich okolí s primárním cílem vyvolat konflikt nebo bitku s jinými obdobnými skupinami. Mívají své jméno, případně svou zástavu, ale oblečení v klubových barvách zásadně nenosí z důvodu ztížení jejich identifikace policií. Naopak často nosí streetwearové oblečení značek jako například Lonsdale, Thor Steinar, Doberman’s a další. Někteří částečně spadají i do podskupiny “Ultras“ vzhledem k tomu, že se podílí i na choreografiích a dalších věcech souvisejících s podporou svého týmu.¹⁰

3.8. Způsoby komunikace fanoušků

Fotbaloví fanoušci mají, kromě ústní komunikace na sportovišti, případně mimo něj, na výběr “oficiální“ a “neoficiální“ způsob komunikace.

¹⁰MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek. *Fotbaloví chuligáni: Evropská dimenze subkultury*. Vydání 1. 2004. str. 12,13,Brno: Centrum strategických studií a Barrister & Principal. ISBN 80-903333-0-3

3.8.1. “Oficiální“ způsob komunikace

Tímto způsobem komunikace jsou myšleny webové stránky klubu, kterému fanoušci fandí. Zde mají většinou možnost komentovat články publikované klubovou redakcí, diskutovat na diskusním fóru, případně mohou klubu poslat e-mail s dotazem.

Tento způsob komunikace má výhodu především pro samotný klub, protože mu poskytuje cennou zpětnou vazbu ohledně názorů fanoušků na různé aspekty jeho působení a činnosti.

3.8.2. “Polooficiální“ způsob komunikace

Fanoušci také mohou diskutovat o článcích týkajících se fotbalu na stránkách masových médií. Tento způsob komunikace se dá označit jako polooficiální. Má navíc jednu výhodu, která se však v určitých případech může stát nevýhodou.

Vzhledem k tomu, že se na těchto diskusních fórech setkávají fanoušci různých klubů, přičemž některým ani nejde o to diskutovat, může se diskuse snadnou zvrhnout a nakonec vůbec nesledovat původní téma.

Nevýhodou je, že tento způsob komunikace nemá prakticky na nic vliv, s výjimkou toho, že případně zvyšuje čtenost daného článku a tím pádem i zisky společnosti, která web provozuje.

Proto také nejčtenější zpravodajské weby vymýšlí co nejpoutavější titulky, aby čtenáře nalákaly jak na přečtení článku, tak na diskusi pod ním.

3.8.3. “Neoficiální“ způsob komunikace

Touto kategorií jsou myšleny fanouškovské weby specializující se na daný klub, případně obecně na fandění. Většina fanoušků větších fotbalových klubů má své webové stránky, na kterých prezentuje reportáže z fotbalových utkání, pozvánky na zápasy, komentáře a výzvy.

Většina z těchto webů obsahuje diskusní fórum. To je většinou bráno jako základní místo pro sdružování a debatování fanoušků.

4. Výkladová část

4.1. Česká masová média a jejich vztah ke sportu

Největší skupina lidí přichází se sportem do kontaktu zprostředkovaně skrze masová média. Jedná se především o média tištěná (hlavně periodika), média internetová a o televizní vysílání. Vzhledem k technologickému posunu jsou na ústupu rozhlasová média.

Většina hlavních masových médií se snaží o určitou objektivitu. Přesto tomu tak není. Ani přímý přenos není nepředpojatý, naopak. Například od samých počátků televizního vysílání bylo jasné, že i přímý přenos je otázkou volby a manipulace.¹¹ Záběry kameramana, výběr sekvencí z pozice režiséra i případný doprovodný komentář komentátora je vždy subjektivní volbou.

To samé se objevuje i u psaných médií. Každý redaktor popisuje události na sportovišti ze svého úhlu pohledu a vybírá momenty, které jsou právě dle něj nejpodstatnější.

Novináři navíc mívají tendenci strukturovat děj sportovní události, který je ve své podstatě náhodný, tak, aby byl pro recipienta srozumitelnější, aby měl pro něj větší přitažlivost. Zde dochází k zajímavému paradoxu. Divák od sportu očekává předvídatelný, opravdový přísun prožitků, ale zároveň vyhlíží autentický a neočekávaný příběh, který se bude lišit. Vzniká tak autentický (nefiktivní) narativ – skutečný příběh.¹²

Masová média pokrývají fotbalové události v míře závislé na dvou kritériích – velikosti redakce a hlavně významu události.

Velikost redakce je klíčová. Má médium jen několik kmenových redaktorů a dva externisty? Nebo má v každém kraji takzvané krajánky, tedy lokální redaktory, a k tomu

¹¹ DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008, str. 35. ISBN 978-807-3631-314.

¹² DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008, str. 23. ISBN 978-807-3631-314.

početnou základnu kmenových redaktorů podporovaných externisty? Počet redaktorů rozhoduje o tom, zda bude sportovní událost pokrytá jen z hlediska zápasů a následných rozhovorů s hráči, nebo zda bude zápas rozebrán i se souvislostmi a analýzami od několika autorů.

Ještě podstatnějším kritériem je výše zmíněný význam události. Zápas dvou regionálních, leč prvoligových celků jako například FK Příbram a 1. FC Slovácko, nedostane v médiích (a je jedno, o jaká se jedná) takový prostor jako takzvané “Pražské derby“ Sparta – Slavia.

Zatímco například mezi televizními relacemi se prvně zmíněný zápas dostane maximálně do pořadu věnovanému první fotbalové lize zvaný “Dohráno“, případně do regionálního zpravodajství, druhý zápas většinou dostává nejvyšší prioritu v rámci sportovního zpravodajství, reportáž doplňují ohlasy obou stran a často se díky přesahu z hlediska bezpečnosti a policejních manévrů dostane i do hlavního zpravodajského bloku.

V rámci internetových médií zase významnější fotbalová událost mívá často takzvaný on-line přenos, u článků bývá přidána fotogalerie a z hlediska obsahu webu mívá zpráva vyšší prioritu, čímž se posouvá v hierarchii článků výše.

4.1.1. Masová média a fotbaloví fanoušci

V České republice se návštěvy na fotbalové první lize pohybují v průměru okolo pěti tisíc diváků na jedno utkání. Z procentuálního hlediska zaplnění kapacity stadionů je na tom česká první liga téměř nejhůře z Evropy. Se 46 procenty je v žebříčku návštěv jen nad Slovenskem a Maďarskem.¹³

Názory, proč tomu tak je, se různí. Masovými médii jsou zmiňovány především dva faktory. Tím prvním je atraktivita hry. Tento argument má, vzhledem k mezinárodním srovnáním českých klubů v rámci evropských soutěží jako je Liga mistrů či Pohár UEFA, pevné základy.

¹³ČTK. Lidovky.cz. 23. listopadu 2011. Citováno: 8. prosince 2011. http://sportreport.lidovky.cz/navstevnost-fotbalu-v-cesku-patri-k-nejnizsim-v-evrope-pie-/ln-fotbal-prvni-liga.asp?c=A111123_114953_ln-fotbal-prvni-liga_vrb

Jako druhý důvod je zmiňována nízká fanouškovská kultura. Členové sportovních redakcí často zmiňují, že “v dnešní době se na fotbal s rodinou a dětmi chodit nedá“. V masových médiích je totiž obecně zakořeněný názor, že fotbaloví fanoušci jsou ti nejagresivnější.

Redaktoři přitom zdůrazňují především nepokoje na tribunách, nedostatečnou legislativu vůči výtržníkům a obecně malou vůli ke změně. V konečném součtu tak dochází k začarovanému kruhu, kdy lidé na fotbal ze strachu nechodí, a následně média nad nízkými návštěvami “hořekují“ s odůvodněním negativ.¹⁴

S tímto fenoménem souvisí i “škatulkování“ fanoušků ze strany médií, čímž na jednu stranu zpřehledňují příjemci zprávy orientaci v textu, na druhou však vytváří stereotypy typu: „fanoušek FC Baník Ostrava = agresivní fanoušek“.

Podobná situace existuje i s dělením fanoušků z hlediska jejich pozice na stadionu, kdy je často médií přijímána kolektivní vina jednoho sektoru stadionu za chování jednotlivců.

Media se však také učí s fanoušky spolupracovat. Často vybírají ohlasy z diskusí u článků na svých webech, citují i názory přímo z fanouškovských webů.

4.1.2. Tištěná masová média a sport

V České republice fungují tyto celostátní deníky, jejichž agenda zahrnuje témata od politiky až po sport: Mladá fronta DNES (vydavatelství MAFRA), Lidové noviny (MAFRA), Právo (Borgis), Hospodářské noviny (Economia), Haló noviny (Futura), Blesk (Ringier) a AHA (Ringier). Zároveň jsou vydávány Deníky (Bohemia), které mají regionální mutace. Jediným celostátním sportovním listem je deník Sport. Ten je, vzhledem k tomu, že je svým zaměřením jediný, brán jako určitá instituce. Kromě pravidelných vydání v pondělí až sobotu vydává společnost Ringier i zvláštní nedělní vydání zvané Nedělní Sport.

¹⁴ HAŠEK, Martin, iSport.blesk.cz. 2. dubna 2011. Citováno: 10. prosince 2011. <http://isport.blesk.cz/clanek/blogy-redaktori-martin-hasek/103526/delejte-fotbal-pro-fanouska-taky-je-jen-clovek.html>

Obecně se české deníky při informování o sportovních událostech zaměřují především na fotbal, za nímž následuje hokej a tenis. Je to dáno především popularitou těchto sportů. Zároveň se toto pořadí, co se týče prostoru pro jednotlivé články, liší v závislosti na tom, jaká akce zrovna probíhá (například tenis jde do popředí v obdobích takzvaných Grand Slamů – velkých turnajů, obzvláště pokud se na nich daří českému hráči/hráče), jaká sezona vrcholí (během vyřazovací části hokejové extraligy dostává hokej minimálně srovnatelný prostor jako fotbal), případně jaká významná sportovní událost se zrovna děje (olympijské hry, mistrovství světa v ledním hokeji, mistrovství světa ve fotbale, atletické šampionáty).

Tištěná média většinou referují především o sportovních událostech, které se udály předchozí den. Pokud daná událost dosáhla většího významu, případně měla neobvyklý průběh (například pokud během fotbalového utkání došlo k výtržnostem diváků), dostává tato událost prostor i ve dny následující, případně se k ní vyjadřují redaktoři deníků v komentářích.

4.1.3. Internetová média a sport

Na poli internetu je mezi mainstreamovými zpravodajskými portály nejpopulárnějším serverem iDnes.cz (MAFRA), což samostatný web, který však spolupracuje i s redakcí tištěného listu MF DNES. iDnes.cz zahrnuje širokou škálu tematických sekcí od domácího zpravodajství přes sportovní, kulturního až po herní zpravodajství, web pro mužskou populaci nebo takzvanou blogosféru¹⁵.

Ve sportovní sekci nabízí iDnes.cz vlastní články, stejně jako ty převzaté z tištěné Mladé fronty Dnes. Redakce internetového deníku je však jinak od té, která pracuje pro deník, oddělená.

Druhé v pořadí jsou Novinky.cz, které spadají pod vydavatelství Borgis a spolupracují také s redakcí tištěného deníku Právo. Významnou roli na poli sportovní novinářiny hraje také iSport.blesk.cz, což je internetová verze deníku Sport a deníku Blesk. Ta publikuje jak články z periodika (se zpožděním), tak vlastní zprávy. Dalšími významnými sportovními weby jsou eFotbal.cz, Hokej.cz a Týden.cz.

¹⁵ Sekce stránek, kde mohou čtenáři po zaregistrování publikovat své články, fotografie, nebo videa.

Podstatným webem jsou také Onlajny.cz, který provozuje společnost eSports, jež zároveň vytváří obsah i webům některých českých hokejových klubů.

Internetové zpravodajské portály mají oproti tištěným hlavní výhodu v rychlosti publikování textů. Zároveň mají možnost doplnit klasické psané články i o multimediální přílohy (fotogalerie, videa, grafy).

Z hlediska videí využívají portály především web YouTube.com, na kterém je možné publikovat vlastní videa a následně je i připojit do článků.

4.1.4. Televizní média a sport

V České republice zaujímají na poli sportovního zpravodajství dominantní roli Česká televize a televize Nova. Prima se zaměřuje jen na větší sportovní události ve své večerní zpravodajské relaci. Existují také existují specializované kabelové a satelitní sportovní kanály, které ale nejsou dostupné veškeré populaci a jsou zpoplatněné. Výsadní postavení v informování o domácích sportovních událostech zaujímá Česká televize skrze svůj kanál ČT4 Sport. Nova na svém kanálu Nova Sport vysílá především zahraniční sportovní klání.

4.2. Česká zájmová média na příkladu fanouškovských webů

Zájmová média existují z jednoho hlavního důvodu: aby informovala o objektu zájmu. V případě sportovních – fotbalových fanoušků se jedná o informování o jejich oblíbeném klubu, o fandění a dalších věcech, které jsou se sportem, který je zajímá, spjaty.

Zpočátku existovala zájmová média především v tištěné podobě, po nástupu nových komunikačních technologií a internetu však byla odsunuta stranou a těžiště informování o událostech na fanouškovském poli se přesunulo na internet.

Zde se postupně začaly rozvíjet úspěšné i neúspěšné projekty. Ty, které se staly populární, nabízejí široké portfolio služeb. Od diskusních fór přes reportáže, komentáře a pozvánky, multimediální obsah až po e-shopy s fanouškovským oblečením a dalšími proprietami. Zmiňované výrobky mnoha populárním fanouškovským webům pomáhají financovat aktivity směřující k podpoře jejich oblíbeného klubu.

V České republice existují především weby, které se specializují na jednotlivé kluby, ale je tu i několik internetových stránek, které fanouškovskou základnu v určitém směru zastřešují. Jedná se o portály Supporters.cz a Hooligans.cz.

Prvně zmíněný web mapuje především českou, ale i evropskou „Ultras“ scénu, přináší reportáže a fotogalerie z českých i zahraničních stadionů a rozebírá aktuální témata. Druhý web se specializuje vyloženě na subkulturu tzv. hooligans.

4.3 Způsob analýzy "obrazu" (reprezentace), diskuse o přednostech a slabých místech jednotlivých metod

Analyzovat čtyři období, pokud každé bylo jinak intenzivně mediálně pokryto, je složité. Proto jsem se rozhodl zaměřit se jen na jednu událost, ale o to pečlivěji a detailněji.

Nabízí se zpracovat statistiku, jak často konkrétní média o události referovala. To však neumožní porovnat způsob, jakým média o události referovala, ale pouze ukáže míru mediálního pokrytí.

„Prubířským kamenem“ analýzy je také fakt, že všechna tři masová média jsou jiného typu. Na jednu stranu tento fakt dodá analýze širší obraz toho, jak masová média o události referovala, na druhou stranu je složité určit, jestli je například několikanásobné, ale opakující se prezentování události v televizi stejně hodnotné, jako kratší ale různorodé referování v tisku. Navíc právě rozdíl mezi popisem psaným a možností shlédnout videozáběry je markantní a posouvá oba dva způsoby od sebe ještě dále.

V tomto ohledu má největší výhodu internetové zpravodajství, které může oba způsoby spojit.

Je také potřeba se rozhodnout, zda se bude, co se týče analýzy zdrojů zpráv, postupovat jednosměrně, či obousměrně. Zda se bude pouze hodnotit, jaké zdroje používala masová média s důrazem na to, jestli využívala i ta zájmová-fanouškovská, nebo jestli se bude hodnotit i to, z čeho vycházeli fanoušci.

Další otázkou je, budeme-li brát jako zdroj i sledování opakovaných televizních záběrů, nebo například prohlášení policie pro některé z masových médií, která pak ta fanouškovská odcitují.

5. Analytická část

5.1. Charakteristika vybraných médií

5.1.1. Deník Sport

Z tištěných médií jsem zvolil právě deník Sport proto, že se jedná o jediný deník specializující se na sportovní tematiku. Vychází už od 3. ledna 1953 (tehdy pod názvem Československý sport), zprvu jen v úterý a sobotu. O rok později pak list začíná vycházet třikrát týdně, dny se postupně rozšiřují.

Až v roce 1965 byl zrušen monopol Rudého práva na pondělní vydání a i Československý sport začal vycházet šestkrát týdně.

V září 2005 přišel už přejmenovaný deník Sport s další novinkou. Začal vycházet i v nedělní variantě pod názvem Nedělní Sport, díky čemuž tak získali čtenáři sportovní přehled v tištěné podobě i během víkendu, kdy se odehrává většina sportovních klání.

5.1.2. Deník Sport a pokrytí fotbalových soutěží

Z hlediska postavení i širě pokrytí má fotbal v deníku Sport výsadní postavení. Většinou se články s fotbalovou tematikou objevují od strany dvě dále, přičemž na titulní stránce bývají zpravidla jen takzvané "poutáky" na články¹⁶. Jen v případě významné události z jiného sportovního odvětví je pořadí sportů změněno a před fotbalem dostává přednost jiný.

Největší pokrytí v rámci fotbalové sekce má první liga a v době reprezentačních přestávek reprezentační výběry.

V rámci první ligy je už mnoho let daná pevná šablona typů článků vydávaných během jednoho týdne. V pondělí vycházejí reportáže a rozhovory z víkendového kola (neúplného v případě, kdy je na programu pondělní dohrávka). V úterý mají prostor širší analýzy právě skončeného kola, případně evropské soutěže.

¹⁶ Deník Sport na straně číslo 1 nepublikuje články, pouze odkazy na ně. Většinou se jedná o titulky doplněné fotografií.

Ve středu se nejvíce prostoru věnuje reportážím z úterního programu evropských soutěží, případně hlavnímu tématu posledního odehraného kola. Ve čtvrtek Sport zpravidla reportuje o středečním kole evropských soutěží a zároveň se objevují první články s tématy nadcházejícího kola první ligy.

V pátek jsou publikovány pozvánky na víkendové zápasy s důrazem na páteční předehrávku. V sobotu je v reportáži a rozhovorech rozebrán páteční zápas a víkendové zápasy mají další pozvánky. V nedělním vydání mívají nejvíce prostoru reportáže a rozhovory ze sobotních utkání a případná analýza pátečního utkání.

Fanoušci bývají zmiňováni především ve dvou případech. Zaprvé pokud dojde k nečekané a na české poměry vysoké návštěvě, zadruhé pokud se na stadionech dějí nějaké výtržnosti (ať už verbální, či fyzické).

Nižší fotbalové soutěže mají výrazně nižší pokrytí a bývají rozebírány pouze v situaci, kdy dojde k nějakému incidentu.

Reprezentační utkání bývají pokrytá několik dní před i po samotném zápase.

5.1.3. Deník Sport a fanoušci

Deník Sport je vnímán různými fanoušky jinak. Těmi spartánskými většinou negativně, jelikož vůči jejich klubu zaujímá často neobjektivní kritičnost, jak ostatně zmiňuje Jana Myslivcová ve své diplomové práci na téma “Problematika stranění v médiích na příkladu fotbalového zpravodajství o SK Slavia Praha a AC Sparta Praha v deníku Sport“.

Slávistickými fanoušky byl deník Sport dlouho vnímán neutrálně, ale poté, co kvůli nejasným majetkovým poměrům a špatným výkonům začal klub více kritizovat, i slávističtí fanoušci hodnotí články v tomto periodiku spíše negativně.

Fanoušci ostatních klubů berou deník Sport víceméně neutrálně. U nich, stejně jako i u Sparty Praha a Slavie Praha záleží na tom, jestli jsou fanoušky, „Ultras“ nebo chuligány.

Čím více stoupá jejich angažovanost v podpoře klubu, tím kritičtější k článkům v deníku Sport bývají.

5.1.4. iDnes.cz

iDnes.cz je nejčtenějším zpravodajským webem na českém internetu. Funguje od 12. ledna 2008 a v současnosti ho měsíčně navštívuje více než 3,8 milionu čtenářů. To je důvod, proč jsem z internetových médií zvolil právě tento web. Sportovní akce totiž pokrývá v největší míře.

Ve sportovní sekci dostává nejvíce prostoru fotbal a následně hokej. Články jsou organizovány ve sloupci, přičemž čím výše článek je, tím vyšší mívá prioritu, která značí význam pro čtenáře. Zároveň má v pravém sloupci nabízí "poutáky"¹⁷ lákající na (alespoň podle redakce) zajímavé články.

Obrovským pozitivem iDnes.cz jsou rozsáhlé databáze, ve kterých je možné dohledat jakékoliv statistiky, a vysoká účast v diskusích u článků. To je však často i nevýhoda: tyto diskuse často "zvrhávají" pouze v sérii urážek.

iDnes.cz má svou vlastní redakci a ze zápasů oproti jiným webům přináší původní on-line reportáže (iSport.blesk.cz, Aktuálně.cz či Novinky.cz využívají a přejímají on-line reportáže od eSports.cz).

5.1.5. iDnes.cz a pokrytí fotbalových soutěží

iDnes.cz pokrývá veškerá fotbalová střetnutí na úrovni první ligy skrze reportáže a rozhovory „krajánků“, případně s využitím služeb tiskových agentur. Zároveň ze všech přináší i on-line přenosy a během každého kola průběžně aktualizuje článek shrnující celé kolo. Druhým rokem také přináší videoukázky ze zápasů.

Vzhledem k tomu, že se jedná o internetové médium, nemusí mít v rámci fotbalové tematiky ucelené denní programy jako tištěná periodika a může články publikovat

¹⁷ Grafické odkazy na články, které by jinak mohly být čtenářem přehlédnuty, a které jsou podle redakce média významné.

takřka kdykoliv (samozřejmě pokud jsou ještě aktuální). Nižší soutěže pokrývá jen v rámci reportáží převzatých z tištěných regionálních mutací Mladé Fronty Dnes.

Mladá Fronta se fanoušky zabývá většinou v souvislosti s výtržnostmi. Vzhledem k tomu, že se jedná o nejen na sport zaměřené masové médium, snaží se najít i další souvislosti související se společností, kriminalitou, případně s politikou.

5.1.6. iDnes.cz a fanoušci

iDnes.cz je fanoušky hodně využíván kvůli on-line přenosům, u kterých je možné živě diskutovat. Velice populární jsou také diskuse u článků, kde se každý registrovaný čtenář může vyjádřit. U fanoušků prakticky všech klubů má iDnes víceméně neutrální postavení.

5.1.7. Česká televize

První pokusné vysílání televize v Československu se uskutečnilo 23. 3. 1948 v Tanvaldě. Jednalo se však jen o ukázkou pro veřejnost. Další pokus proběhl tentýž rok v rámci Mezinárodní výstavy rozhlasu MEVRO v Praze.

Opravdové vysílání, i když zatím jen zkušební, začalo 1. května 1953. Zázemí tehdy bylo v Měšťanské Besedě. O necelý rok později, 25. února 1954, bylo zahájeno vysílání pravidelné.¹⁸

Česká televize je veřejnoprávní médium, byla zřízena ke dni 1. ledna 1992 zákonem o České televizi jako televize veřejné služby.

Má čtyři kanály – ČT1, ČT2, ČT24 a ČT4 Sport. Na prvním programu po večerních Událostech vysílá pravidelné sportovní zprávy nazvané “Branky, body, vteřiny“. Jinak se na tento program dostanou sportovní události jen výjimečně

Podobné je to i u ČT2. Zde jsou pravidelně vysílány pouze pondělní přenosy z fotbalové první ligy. Jinak se na ČT2 dostane sport především při významných sportovních akcích, jakými jsou například Olympijské hry.

¹⁸ Českátelevize.cz – sekce o ČT, představuje Českou televizi a její historii. <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/>

ČT24 je specializovaný zpravodajský kanál. Ten pravidelně každou hodinu přináší zpravodajskou relaci, jejíž součástí je většinou i souhrn sportovních událostí.

ČT4 je specializovaný sportovní kanál přinášející jak přímé přenosy, záznamy, tak pravidelné magazíny mainstreamových i okrajových sportů.

5.1.8. Sportovní kanál ČT4 a fotbal

Kanál ČT4, tehdy ještě pod názvem ČT4 Sport, byl spuštěn 10. února 2006. Specializuje se výhradně na sportovní pořady. Vysílá pravidelně dva přenosy z každého kola první fotbalové ligy a občas i zápasy fotbalových reprezentací.

Kromě přímých přenosů a jejich případných opakovaných vysíláních se na ČT4 objevuje i pořad mapující proběhlá kola fotbalové ligy – Dohráno, případně diskusní pořady zabývající se aktuálními tématy – Na slovíčko, Kamelot.

5.1.9. Fanouškovské weby

5.1.9.1. Webové stránky fanoušků AC Sparta Praha

Fanoušci fotbalové Sparty Praha využívají k získávání informací o klubu kromě oficiálního webu fanouškovské stránky Sparta Forever (www.spartaforever.cz). Tento web vznikl 10. 2. 2004. Zakladatelé, kteří vystupují anonymně pod přezdívkami, uvádí, že důvodem byla podpora Františka Straky, který byl tehdy odvolán z pozice trenéra „A“ mužstva Sparty. Čas od času také server přinese rozhovor s některou ze spartánských osobností.

Sparta Forever nevyužívá tiskové agentury ani jiné weby k psaní článků. V pravém sloupci ale nabízí odkazy na články, které se klubu týkají. Vydává také občasný komentář nazvaný „Mediální bublina psa filipsa“. Jedná se o komentář komentující články a části článků mainstreamových médií, které se podle tohoto autora nezakládají na pravdě.

Dalším webem, který se zaměřuje na spartánské fanoušky, je Ultras Sparta. Ten se zabývá především fanoušky, Ultras a chuligány. Na samotné zápasy důraz příliš neklade. Reportáže či články přináší v internetové podobě jen výjimečně, některé publikuje v čtvrtletníku zvaném Ultras, který vychází už od roku 1997. Zpočátku se jednalo o občasník, v současnosti vychází čtyřikrát do roka v plnobarevném formátu s obálkou na křídovém papíru. Výtěžek z prodeje je používán na nákup materiálu na choreografie.

Kromě těchto dvou existuje ještě několik menších webů, zabývajících se fotbalovou Spartou a fanoušky, ale v souhrnu téměř nejsou čtené.

5.1.9.2. Webové stránky fanoušků SK Slavia Praha

Fotbalová Slavia má dva základní fanouškovské weby. SlaviaUltras.cz a SlavistickéNoviny.cz. SlaviaUltras.cz se věnuje výhradně fanouškům, případně tématům o chodu klubu. Jsou vedeny skupinou Tribuna Sever, která patří do takzvaného kotle. Reportáže zaměřuje především na fandění během zápasů. Pod články se většinou rozvíjejí dlouhé diskuse. Poskytuje prostor i chuligánům Slavia Hooligans a publikuje jejich reportáže ze rvaček.

Web má své vlastní redaktory, především Lukáše Valu (pod přezdívkou Strašák), články z ostatních médií nepřebírá. Samotný Vala je ale vůči médiím vstřícný a často s nimi komunikuje. Například při kauze týkající se vlastnictví klubu z roku 2011 [ODKAZ](#) vystupoval ve jménu fanoušků prakticky jen on.

Seriózněji zaměřený je web SlavistickéNoviny.cz. Fanouškovskými aktivitami se zabývá, jen pokud dojde k nějaké významnější události, jinak představuje hlavně alternativu k zpravodajství oficiálního webu fotbalové Slavie. Diskusní fórum je zde uzavřené, návštěvníci však hojně diskutují v diskusích přímo pod články.

Oficiální fanklub SK Slavia Praha má také svůj web. Jedná se ale spíše o web pouze informační. Jeho obsah tvoří pozvánky a upozornění na chystané akce tohoto sdružení.

5.2 Zvolený způsob analýzy

Původně měly být zhodnoceny čtyři události během tří let, které měly širší společenský význam a různými stranami byly vnímány jinak, kontroverzně.

Po shromáždění podkladů však vyšlo najevo, že zápas Slavia – Sparta z roku 2008 poskytuje sám o sobě dostatek materiálů pro analýzu. Ba co víc, poskytuje sám více materiálů než zbylé události dohromady. Proto je nakonec práce zaměřená především na tento duel a události okolo něj.

Aby byla pokryta různá masová média, byl vybrán zástupce tištěných médií – deník Sport, zástupce audiovizuálních médií – Česká televize a zástupce internetových médií – iDnes.cz. Jako určitý protipól byly zvoleny zájmové – fanouškovské weby celků SK Slavia Praha a AC Sparta Praha. Jedná se především Slávistickénoviny.cz a SpartaForever.cz.

Data byla sbírána v rozmezí měsíce před událostí a měsíce po události s tím, že se v různých médiích míra pokrytí v závislosti na čase lišila. Některé články vzhledem k tomu, že už nesouvisely přímo s tématem, byly proto vynechány.

Články a reportáže v každém médiu, ať už masovém, či fanouškovském, byly rozebrány a zasazeny do kontextu. Ty, které se netýkaly fanoušků, jsem vynechal.

Byl brán zřetel na dobu, kdy se zpráva objevila, jaký autor ji psal a na jakých zdrojích se zakládala. Tyto zdroje, na kterých se zpravodajství o události zakládalo, byly nakonec shrnuty do konečné analýzy toho, jak se k události obě strany – mainstreamová a fanouškovská média – stavěly.

5.3. Analýza fotbalového zápasu SK Slavia Praha – AC Sparta Praha hraného 31. 3. 2008 v Praze.

5.3.1. Mediální obraz události v deníku Sport

Deník Sport poprvé výrazněji derby a fanoušky zmínil až 29. 3. 2008, kdy v článku na straně dvě psal, že bude zápas vyprodán.¹⁹ Na stránce tři pak upozorňoval, že policie bude mít na tento zápas k dispozici i helikoptéru,²⁰ jelikož očekává rozmíšky a napadání obou skupin fanoušků. Dále pak doplnil obecná varování týkající se například nepovolených předmětů.

O den později v Nedělním Sportu vyšel komentář K věci Ahmeda Chaibiho – Zase policejní manévry.²¹ Autor zde parafrázoval starý spartánský popěvek v asociaci se strahovským stadionem a pracuje s hypotézou, že fanoušci obou celků plánují, jak stadion poničit. V závěru se ptal, co se stane, až se ze sportovních akcí stáhne policie, jak plánovalo ministerstvo vnitra.

Zároveň se zde objevil článek, že se na derby chystají nejen fotbalisté, ale i policie ČR. Na Strahově podle zprávy nacvičovali případný zákrok proti agresivním fanouškům. *“Nemůžeme podcenit informace, které se objevily a které avizují možné násilí na stadionu“* uvedla v článku mluvčí pražské policejní správy Iva Knolová. Dál je ve zprávě rozebíráno, co všechno bylo nacvičováno a co můžou diváci v pondělí očekávat. Zpráva je nepodepsaná, tedy z ČTK.²²

K možné demolici se vyjadřoval i fotbalista Sparty Miroslav Matušovič, v rozhovoru na téže straně uvedl, že se k němu informace o možných excesech také donesly, ale že doufá, že k ničemu takovému nedojde.²³

V pondělním vydání pak na straně dvě vychází otvírák, rozebírající nadcházející derby a komentář, tentokrát pozitivně laděný *“Poznámka Ondřeje Škvora – Hýčkejme si derby!“*.

¹⁹ ČTK. *Strahov hlásí vyprodáno*. Deník Sport, 2008, roč. 61, č. 75, str. 2

²⁰ ČTK. *Na rowdies s helikoptérou*. Deník Sport, 2008, roč. 61, č. 75, str. 2

²¹ CHAIBI, Ahmed. *Zase policejní manévry*. Nedělní Sport, 2008, roč. 5, č. 42, str. 2

²² ČTK. *Na vyhrocený zápas cvičili i policistky*. Nedělní Sport, 2008, roč. 5, č. 42, str. 2

²³ STRNAD, Horst. *Dřív mě derby švalo*. Nedělní Sport, 2008, roč. 5, č. 42, str. 2

V úterý po zápase vyšel deník Sport s fotkou rozhodčího Fraňka a fotbalisty Kalivody, k čemuž byl doplněn titulek “Derby v pekle: remíza, výtržnosti, vyloučení!”²⁴. Zároveň úvodní strana obsahovala doprovodný text, který informoval o “*stovkách rozdivočených rowdies*“, škodách za tisíce korun a citaci kapitána fotbalové Sparty Tomáše Sivoka, který tvrdil, že takové peklo nezažil ani v Itálii.

Na straně dvě bylo v hlavním článku emotivně popsáno, jak zápas připomínal válku,²⁵ ve vzduchu létal policejní vrtulník a v hledišti policejní komanda pacifikovala spartánské a slávistické chuligány, kteří předtím zasypali plochu petardami.

Článek také zmiňoval, že utkání mohlo skončit už po úvodní brance Davida Kalivody, kdy po jeho vyloučení za sundání dresu vypukly nepokoje nejprve v sektoru domácích fanoušků a následně i v tom spartánském. “*To byla neradostná a alarmující kulisa derby ve druhém dějství. Policejní komando pacifikovalo násilníky také pomocí petard, takže návštěvník nabyl dojmu, e se neocitl na sportovním utkání, nýbrž na válečném poli.*“

Podobně pojatá byla i reportáž na straně 3. Podařená bitva na hřišti, nesmyslná válka v ochozech, psal Robert Neumann.²⁶ Ten zmínil, že fanoušky vyprovokoval k běsnění moment Kalivodova gólu a vyloučení zároveň. Neumann popisoval, jak se Strahov otrásal pod detonacemi dělbuchů. Autor se na nepokoje ptal i v rozhovoru s trenérem Sparty Michalem Bílkem v dolní části strany. Bílek řekl, že se k tomu těžko vyjadřuje a že hlavně hráčům udílel v přerušení pokyny.

Čtvrtá stránka vydání pak byla věnována vyloženě jen násilnostem. Článek Horsta Strnada hned od začátku kritizoval diváky. “*Mohl to být nádherný fotbalový zážitek. Nebyl! Pár desítek, snad stovek primitivů otrávil vrchol jara, derby pražských “S“ ...*”²⁷

²⁴ REDAKCE, *Derby v pekle: remíza, výtržnosti, vyloučení*, Deník Sport, 2008, roč. 61, č. 77, str. 1

²⁵ ČTK, *A drama pokračuje*. Deník Sport, 2008, roč. 61, č. 77, str. 2

²⁶ NEUMANN, Robert *Remíza nic neřeší*. Deník Sport, 2008, roč. 61, č. 77, str. 3

²⁷ STRNAD, Horst. *Derby mezi dělbuchy*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 77, str. 4

Autor zmínil, že ani speciální kontroly nezbránily fanouškům pronést spoustu pyrotechniky a na zápase to pak vypadalo, jak kdesi na Blízkém východě. Popisoval, jak vzduchem létaly sedačky, jak zněly hlasité výbuchy dělbuchů. Expresivně shrnul dění větou *“Lidský odpad na několik minut triumfuje“*. Dodal, že stejně jako po první brance se detonace opakovaly i po té vyrovnávající spartánské.

V závěru citoval provozního ředitele Slavie Praha Jana Jakubce, který odhadl škody na stadionu na dvě stě tisíc korun.

Na straně čtyři vyšel také článek od ČTK, který shrnoval násilnosti před utkáním. Na straně páté si mohli čtenáři přečíst rozhovor s Tomášem Sivokem, který vyjádřil překvapení, že rozhodčí hráče neposlal během nepokojů do kabin. Dodal, že něco podobného nezažil ani v Itálii. Na stejném místě se vyjadřoval k agresivním fanouškům i brankář Slavie Martin Vaniak, který porovnával situaci se zkušenostmi ze svého řeckého angažmá.²⁸

K událostem na strahovském stadionu se vyjadřoval i bývalý fotbalista Václav Daněk na straně šest. To, co se stalo v hledišti, označil za šílenost, přičemž zkritizoval především nedostatečná bezpečnostní opatření. Chování fanoušků odsoudil i deník Sport rubrice Fotbal šmejdi, která hodnotí negativa právě skončeného kola první ligy.²⁹

Ve středu 2. dubna 2008 vyšel deník Sport s fotkou nepokojů na titulní straně a s otázkou v titulku *“Jak zkrotit fotbalovou lůzu?”*³⁰, doprovodný text hodnotí odehrané derby a násilí, které se při něm událo jako špatnou reklamu pro fotbal a vyzvala svaz k jednání a změně legislativy.

Tomu se věnovaly i další dvě stránky. Horst Strnad v komentáři psal, že derby bylo největší hnus, jaký na fotbale zažil. Zkritizoval jak fanoušky, tak policii za neadekvátní zákrok i následná hodnocení z úst samotných fotbalistů.

²⁸ HARTMAN, Pavel. *Jako bombardování v Iráku*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 77, str. 5

²⁹ DANĚK, Václav. *Kalivod? Diletantství*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 77, str. 6

³⁰ REDAKCE. *Jak zkrotit fotbalovou lůzu*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 78, str. 1

V článku Byla to “válka“ zase Robert Neumann a Pavel Hartman rozebrali různé aspekty násilností. Hodnotili, jak zasáhla policie, co použila za rozbušky a jestli dostala vůbec povolení k zásahu. Zabývali se také tím, proč selhaly kontroly u vstupu na stadion, co vlastně hrozí Slavii za trest kvůli nepokojům. V grafice na kraji stránky pak přidali grafiku s důležitými čísly z derby.

V dolní části stránky přidává Horst Strnad dvě fiktivní zповědi. Jednu českého fanouška a druhou toho anglického. U českého naznačuje, že mu jsou vlastně nějaké kontroly jedno a jeho primárním cílem je dělat “bordel“, přičemž ví, že se mu nic kvůli špatným zákonům nemůže stát. Anglický fanoušek ve své zповědi zase zpytuje svědomí, protože zapálil světlici a kvůli přísným trestům nesmí tři roky na stadion.³¹

Na straně tři rozebíral pozadí problému v rozhovoru s Ivo Lubasem, ředitelem ligy Marek Bílek. Ten se zastával pořadatelů, které by podle svých slov mezi fanoušky ani nepustil, protože by je stejně nikdo neposlouchal. Článek se zabývá také chystanou delegací fotbalového svazu, která měla za cíl lobovat v poslanecké sněmovně za změnu legislativy, která by zpřísnila tresty pro fotbalové výtržníky. Článek také přinesl ohlasy na chystanou změnu nového zákona o policii, která ji měla odvést mimo stadiony a za případný zásah účtovat penále pořadatelům utkání.

V levém sloupci sloupci pak deník Sport otiskl ohlasy fanoušků z internetových diskusí pod články na webech masových médií. Názory zde prezentované byly víceméně rozdělené půl na půl. Někteří kritizovali zásah policie, někteří rozbušky, někteří chuligány.

Posledním článkem na straně tři pak byl rozhovor Pavla Hartmana s psychologem Pavlem Slepíčkou, který pomáhal vymýtit násilí na anglických stadionech. Ten v rozhovoru mimo jiné zmínil, že u fotbalu jsou výtržnosti oproti například hokeji zažité a je u něj zakořeněná tradice, že se může vše. Také se podivil nad tím, že se na stadion vůbec lidé, kteří se násilnostmi baví, dostali.³²

³¹ NEUMANN, Robert, HARTMAN, Pavel, STRNAD Horst. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 78, str. 2-3

³² HARTMAN, Pavel. *Slepíčka: Pouze stále mluvíme, a nic neděláme*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 78, str. 3

Derby se věnovaly i komentáře na straně 18. Milan Luhový byl hlavně rád, že se zápas dohrál a nerozhodovalo se tak na zeleném stole. Ten zároveň napsal, že hlavní recept na výtržníky je najít hlavní strůjce a po těch požadovat náhradu škody.

Deníku Sport také napsal dopis fanoušek Jaroslav Drobný, který zmínil, jaký byl rozdíl ve fandění a obecně v dění na tribunách mezi fotbalovým derby a play—off hokejové extraligy.

Druhý dopis, který redakce zveřejnila, byl zaměřený na něco jiného. Podle Heleny S. policie fanoušky nechránil, ale ohrožovala. Fanyňka zkritizovala problémové fanoušky, kteří dělali nepokoje, zároveň však zhodnotila zákrok policie jako neprofesionální. *“Každý z těžkooděnců vyfasoval na včerejší fotbalový zápas výbavu – velký počet dělobuchů, slzného plynu atd. A pojal za své heslo: “Použij vše, co máš.”* Fanyňka zmínila, že s manželem v momentu útoku policie prchala směrem nahoru ke stěnám stadionu a nic se jí nestalo, ale přesto se divila, že se lidé neumačkali.³³

Ve čtvrtek 3. 4. 2008 se v deníku Sport na straně 5 objevil článek, že při výtržnostech možná selhala policie. Nebyl podepsán nikým z redakce, zkratka fot pravděpodobně znamenala fotbalovou redakci. Článek citoval prohlášení fanouškovského webu superslavia.com (web za poslední roky prošel obměnou, takže původní články není možné dohledat). V něm se hovořilo zejména o nadměrném využití výbušek P1. *“Třaskavé rány, které média tak ráda označovala za petardy fanoušků, byly ve skutečnosti policejní výbušniny, kterými policie rozhání občas dav při demonstracích. Již dříve policie tyto výbušniny na stadionu ve výjimečných případech používala, ale poslední derby překonalo všechno, co jsme dosud viděli. Téměř to vypadalo, že policejním skladům brzy vyprší expirační phůta a že se potřebují zbavit svých zásob.”*³⁴

V pátečním vydání napsal v úvodním komentáři Lukáš Tomek, že za čtyři dny od zmiňovaného zápasu nenastal žádný posun ve vyšetřování, či trestání. Zmínil, že už tak dlouho nemůže část fanoušků, kteří byli přímo na stadionu, přijít na jméno policii. Tvrdí totiž, že právě ona násilnosti neadekvátním zásahem podpořila.³⁵

³³ HELENA S. *Policie fanoušky nechránila, ale ohrožovala.* Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 78, str. 18

³⁴ REDAKCE. *Při výtržnostech možná selhala policie.* Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 79, str. 5

³⁵ TOMEK, Lukáš. *Policajti a rošťáci.* Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 80, str. 2

Na čtvrté stránce se ten den objevil článek, který rozebíral postup disciplinární komise. Ta oznámila totiž, že bude podklady o událostech studovat dva týdny. V článku se také psalo, že zásah policie vyšetřuje i její odbor vnitřní kontroly. Ten se snaží zjistit, jestli se někdo z policistů nezachoval protiprávně.³⁶

V sobotním vydání byl otisknut na straně 13 dopis od fanouška Jaromíra Trnky, který vyjádřil souhlas s dopisem Heleny S. ze středečního vydání. Také on zmínil, že v sektoru spartanů bylo několik problémových fanoušků, ale policie zaútočila na všechny, i ty, kteří od místa vzniku problému byli daleko.

Problematické fanoušků se na té samé stránce věnoval i Pavel Hartman, který stejně jako další novináři před ním zmiňoval liknavost šéfů českého fotbalu v prosazení tvrdších zákonů proti rowdies.³⁷

Posledním významným článkem týkající se událostmi během derby Slavia – Sparta byl ten z 8. dubna 2008, ve kterém Horst Strnad rozebírá, že ani týden po událostech nebylo nic vyřešeno. Navíc se čím dál tím více množí hlasy fanoušků, že zákrok byl neadekvátní.

S článkem souvisí rozhovor s plukovníkem Zděnkem Bezouškou na stejné straně, který sice na otázky odpovídal, ale často bez souvislosti. Například když se ho Strnad zeptal, co říká na to, že si diváci stěžovali, že policejní výbušniny létaly i do míst s klidnými fanoušky, Bezouška odpověděl: *“Riziková fanoušci se dostali na stadion a to je problém. To je ale otázka pro někoho jiného.”* Jinak ale hájil v rozhovoru své kolegy ve všech možných aspektech a případných stížnostech se podle svých slov nebál.³⁸

5.3.2. Mediální obraz události na iDnes.cz

28. 3. 2008 vyšel v šest hodin ráno článek s výhruzným titulkem *“Zdemolují fotbaloví chuligáni Strahov?”*. Nebyl pod ním podepsaný žádný konkrétní autor, jen iDnes.cz.

³⁶ REDAKCE. *Károlyi prošetří nepokoje*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 80, str. 2

³⁷ HARTMAN, Pavel. *Mokrý a spol. dostali znovu náfrak*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 81, str. 2

³⁸ STRNAD, Horst. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 80, str. 2

V článku se objevila hypotéza, že se fanoušci chystají páchat na strahovském stadionu výtržnosti. "Informace o tom, co se na strahovském stadionu chystá, máme. A samozřejmě je nepodceňujeme," potvrdil i tiskový mluvčí Slavie Ondřej Zlámal.

V článku dodává, že pokud by došlo k demolici, bude zápas přerušen a pokračovat se bude až po vyklizení problematického sektoru. Neznámý autor článku pak uvedl, že může dojít k paradoxní situaci, kdy hráči Slavie budou soupeře ničit na hřišti a fanoušci Sparty naopak budou ničit stadion. V závěru textu byly ještě ohlasy fotbalistů Slavie, kteří vyzývali ke klidu.³⁹

Den před zápasem, 30. 3. 2008, vyšly rozhovory se zástupci fanoušků obou stran. Na straně jedné rozhovor s Pavlem Ryšavým alias Bombitem,⁴⁰ který je dodnes redaktorem webu Sparta Forever. V jiném článku bylo zase možné číst přemítání slávistického fanouška Evžena Slavíka.⁴¹ Oba se rozpovídali o svých fanouškovských kariérách i o tom, co je ke klubům jejich srdcí váže a co od zápasu očekávají. Oba rozhovory vedl Radim Trusina.

V den zápasu vyšel „otvírák“⁴² „Vyprodané derby. Co chtít v lize víc?“. V prvních třech čtvrtinách se věnovali autoři Filip Saiver a Radim Trusina novinkám v obou týmech. V té závěrečné se pak fanouškům a policii. Informovali o tom, že den před utkáním trénovali policisté případný zásah proti vandalům. Přidali vysvětlení, že se tak stalo proto, že fanoušci obou táborů vyhrožovali demolicí stadionu. Dodali, že měli od mluvčí pražské policie Ivy Knolové původně slíbený záznam z nácviku, ale nakonec byli odmítnuti.⁴³

Hodinu před začátkem utkání začal na iDnes.cz on-line přenos (autor Jaromír Novák) ze zápasu. Už před úvodním hvizdem informoval o pochodu spartánských fanoušků, kteří

³⁹ IDNES.CZ. *Zdemolují fotbaloví chuligáni Strahov?*. iDnes.cz. 28. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z [www: http://fotbal.idnes.cz/zdemoluji-fotbalovi-chuligani-strahov-dyx-/fotbal.aspx?c=A080327_203651_fotbal_ot](http://fotbal.idnes.cz/zdemoluji-fotbalovi-chuligani-strahov-dyx-/fotbal.aspx?c=A080327_203651_fotbal_ot)

⁴⁰ TRUSINA, Radim. ... *ať má titul kdokoli. Jen ne Slavia*. iDnes.cz. 30. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z [www: http://fotbal.idnes.cz/at-ma-titul-kdokoli-jen-ne-slavia-do2-/fotbal.aspx?c=A080330_211859_fotbal_ot](http://fotbal.idnes.cz/at-ma-titul-kdokoli-jen-ne-slavia-do2-/fotbal.aspx?c=A080330_211859_fotbal_ot)

⁴¹ TRUSINA, Radim. *Už nechci slychat: Věčně druzí...* iDnes.cz. 30. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z [www: http://fotbal.idnes.cz/uz-nechci-slychat-vecne-druzi-d2m-/fotbal.aspx?c=A080330_212435_fotbal_ot](http://fotbal.idnes.cz/uz-nechci-slychat-vecne-druzi-d2m-/fotbal.aspx?c=A080330_212435_fotbal_ot)

⁴² Otvírák – článek přibližující chystanou akci. Velice často používáno ve sportovní žurnalistice v pozvánkách na fotbalová utkání.

⁴³ TRUSINA, Radim, SAIVER, Filip. *Vyprodané derby. Co chtít v lize víc?*. iDnes.cz. 31. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z [www: http://fotbal.idnes.cz/vyprodane-derby-co-chtit-v-lize-vic-duf-/fotbal.aspx?c=A080330_205901_fotbal_ot](http://fotbal.idnes.cz/vyprodane-derby-co-chtit-v-lize-vic-duf-/fotbal.aspx?c=A080330_205901_fotbal_ot)

skandovali rasistická hesla. Dvacet minut autor informoval, že na stadionu je ještě spousta míst volných. Především spartánskému sektoru chybělo k zaplnění hodně.

V 31. minutě poprvé zmínil, že ze spartánského sektoru začala létat pyrotechnika, a že policie tak musela zasáhnout. Nejvíce ale o akcích fanoušků informoval mezi 65. a 69. minutou. Komentátor psal, že “z obou sektorů skalních fanoušků létají dělobuchy a dýmovnice, sudí Franěk zápas přerušil a domlouvá se s hlavním pořadatelem“. Pak pokračoval dál, až se o čtyři minuty později mohl ke komentování samotného zápasu opět vrátit. To bylo z hlediska zpráv o fanoušcích v rámci on-line přenosu vše.

Už před utkáním ale vznikl také článek “Výtržníci před derby pražských “S“ poničili tramvaj, pak trhali sedačky“,⁴⁴ který měl tři autory Pavla Eichlera, Jana Wírnitzera a Jaroslava Beránka.

Ti nejprve informovali, že fanoušci Sparty před utkáním demolovali tramvaj a následně zmiňovali i nepokoje během jejich pochodu na Strahov, který sledoval reportér iDnes.cz. Dle něj fanoušci skandovali rasistická hesla, přičemž policie s tím nic nedělala.

Článek osahoval i souhrn událostí během zápasu z pohledu autorů článku. „V 51. minutě prokopli po šanci Slavie domácí fandové bránu, která odděluje jejich sektor od hrací plochy. Policisté je zatlačili a vrata znovu zavřeli. V 61. minutě začala demolice sedaček. Jedna z nich vyletěla ze sektoru Slavie i na policisty. V 65. minutě bylo utkání přerušeno. V sektoru spartánských fanoušků vypukl ohňostroj, chuligáni vytrhali několik desítek sedaček a zdemolovali je. Těžkooděnci zasahovali v sektoru fanoušků Sparty i Slavie. V 67. minutě vnikl na trávník jeden fanoušek. Skoro celý ho přeběhl, než ho pracovníci bezpečnostní agentury zadrželi. V 90. minutě znovu v obou sektorech tvrdého jádra fanoušků zasahovali těžkooděnci. K obnovení pořádku museli použít dělobuchy.“ Jako viníky tedy označili od počátku fanoušky obou celků, přičemž policie je dle nich jen zásahová jednotka, která pomáhala zjednat pořádek.

⁴⁴ EICHLER, Pavel, WIRNITZER, Jan, BERÁNEK, Jaroslav. *Výtržníci před derby pražských “S“ poničili tramvaj, pak trhali sedačky*. iDnes.cz 31. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z [www: http://praha.idnes.cz/Clanek.aspx?c=A080331_115957_domaci_pei](http://praha.idnes.cz/Clanek.aspx?c=A080331_115957_domaci_pei)

V závěru článku se věnují momentům po zápase. Policie dle nich očekávala možné potyčky, ke kterým vyzývaly oba fanouškovské tábory před zápasem. „Vše se vrátilo do svých kolejí, na odchodových cestách žádné problémy nebyly,“ řekla autorům textu policejní mluvčí Knolová, která na závěr policii pochválila. Podle ní událost zvládla na výbornou.

Reportáž ze zápasu psal Miloslav Novák. Vyšla hned po skončení utkání s titulkem „Derby vítěze nemělo, Slavia zůstala první“.⁴⁵ Autor se v ní až překvapivě málo vyjadřoval o násilnostech. *“Po slávistickém gólu byl zápas několikrát přerušen, řádili fanoušci za oběma brankami. Vytrhávali sedačky, házeli světlice a zapalovali ohně“*. To byla jediná zmínka o násilnostech.

Ve 20:11 vyšel pozápasový rozhovor s obráncem Sparty Michalem Kadlecem.⁴⁶ Autor Petr Šedivý se ho na závěr zeptal, jestli zápas poznamenaly nepokoje fanoušků. Kadlec odpověděl, že atmosféra byla skvělá, ale někteří fanoušci dle něj ukázali, že se na fotbale neumí chovat.

Fanoušky zmínil i trenér Sparty Michal Bílek v rozhovoru s Miloslavem Novákem, který vyšel o osm minut později.⁴⁷ *“Pro nás to bylo nepříjemné, protože jsme se potřebovali dostat do hry.”*

Detailněji se ohlasům fotbalistů věnoval článek, který vyšel o hodinu později.⁴⁸ Ten přinesl ohlasy hráčů z obou týmů. *“Bouchalo to tady jak na Silvestra, ale jinak bych fanoušky spíše pochválil, hrálo se výborné atmosféře,”* řekl o nepokojích Kadlec. *“Poděkování fanouškům patří, i když je co zlepšovat,”* hodnotil v podobném duchu trenér Slavie Karel Jarolím. Všichni zúčastnění hráči fanoušky příliš nekritizovali a vyzdvihovali spíše momenty, kdy byl v hledišti klid. *“V Řecku létá hodně světlic, ale*

⁴⁵ NOVÁK, Miloslav. *Derby vítěze nemělo, Slavia zůstala první* iDnes.cz. 31. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/derby-viteze-nemelo-slavia-zustala-prvni-f1k-/fotbal.aspx?c=A080331_160928_fotbal_min

⁴⁶ ŠEDIVÝ, Petr. *Ztratili jsme dva body, mrzelo Kadlece*. iDnes.cz. 31. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/ztratili-jsme-dva-body-mrzelo-kadlece-dw9-/fotbal.aspx?c=A080331_201128_fotbal_pes

⁴⁷ NOVÁK, Miloslav. *Byli jsme lepší, ale bod beru, řekl Bílek*. iDnes.cz. 31. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/byli-jsme-lepsi-ale-bod-beru-rekl-bilek-dx3-/fotbal.aspx?c=A080331_201927_fotbal_min

⁴⁸ BERÁNEK, Jaroslav. *Akteři derby mluvili o výtržnostech zdrženlivě*. iDnes.cz. 31. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/akteri-derby-mluvili-o-vytrznostech-zdrzenlive-fur-/fotbal.aspx?c=A080331_210456_fotbal_ber

takový rámus to není. Tady těch granátů bylo opravdu hodně," srovnával s předchozím angažmá Martin Vaniak, který tak jako první kritizoval i policii za rozbušky, které používali k rozeznání problémových fanoušků. V článku byly také ohlasy obou kapitánů Martina Latky a Tomáše Sivoka, kteří měli mírné obavy, aby zápas nebyl předčasně ukončen.

Následující den 1. 4. 2008 vyšel článek s názory lidí z fotbalových kruhů a komentářem reportéra Filipa Saivera.⁴⁹ Hlavním respondentem byl předseda Českomoravského fotbalového svazu Pavel Mokřý. Ten sice odmítl návrh autora, aby byl zápas ukončený předčasně, protože pak by se veškerá pozornost věnovala "těm primitivům", což by dle něj fotbalu uškodilo ještě víc. Autor mu dále namítne, že toto je důvod, proč lidé neberou děti na fotbal. Mokřý reaguje, že to je společenský problém, a že je ho třeba řešit legislativně. V závěru rozhovoru je zmíněný chystaný zákon, který by měl policii odsunout mimo stadiony, na což Mokřý reaguje, že to se nesmí stát a zmiňuje Anglii, kde, pokud udělá prohřešek, dostane fanoušek doživotní zákaz vstupu na stadion.

Dalšími respondenty byli trenéři a bývalí hráči Slavie a Sparty Luboš Kozel a Martin Hašek. Oba na otázku, zda-li měl rozhodčí ukončit zápas předčasně reagovali víceméně kladně a vyjádřili opovržení nad běsnícími chuligány.

V závěru byl pak přiložen komentář Filipa Saivera, který je napsán velice expresivním způsobem. Jedná se o vzkaz problémovým fanouškům, které nazývá dobytky a hlupáky.⁵⁰

Ten samý den vyšel další článek s rozhovory s experty.⁵¹ Bývalí fotbalisté se vyjadřovali k zápasu. Ladislav Vízek, Jan Fiala a Milan Luhový se shodli, že se derby

⁴⁹ SAIVER, Filip, PALIČKA, Jan. *Šéf svazu Mokřý: Fotbal dostal zase na frak.* iDnes.cz. 1. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z [www: http://fotbal.idnes.cz/sef-svazu-mokry-fotbal-dostal-zase-na-frac-fik-/fotbal.aspx?c=A080331_223135_fotbal_mah](http://fotbal.idnes.cz/sef-svazu-mokry-fotbal-dostal-zase-na-frac-fik-/fotbal.aspx?c=A080331_223135_fotbal_mah)

⁵⁰ Z komentáře je cítit, že autor psal pod velkými emocemi, používá expresivní výrazy, diváky přímo oslovuje, vyjadřuje nad děním zhnusení. *Dobré ráno, dobytku! Dobytkům se nevyká, takže: byl jsi jedním z těch, kteří ve slávistickém či spartánském kotli vytrhávali sedačky, prali se s policií a světlicemi zaneřádili Strahov? Pak právě tobě je určen následující vzkaz. Neber si tak krásnou hru, jakou je fotbal, za rukojmí svých zvrhlých vášní. Místo na fotbal chod' do odporých bažin a tam ukájej, nejspíš v bitkách s dalšími primitivy, své pravěké pudy. Strhni masku. Nejsi slávista. Nejsi spartan. Jsi obyčejný hlupák. Pokud ti tvoji soupeřníci teď klepou na rameno, věz, že tvé pravé jméno je zbabělý ubožák. Viděl jsem na tribuně malého vyplašeného chlapce, kterého musel otec v náručí uklidňovat. Klučina měl z tebe strach – vážně z toho máš radost? Jestli teď křičíš, že děcko nemělo na fotbale co dělat, opak je pravda: nepatříš tam ty. Nepatříš nikam, kam sahá civilizace. Přesto je dobře, že se kvůli tobě utkání neukončilo, bylo by to tvé vítězství. Spalo se ti pěkně, dobytku? Tak dobré ráno. Filip Saiver, fotbalový reportér MF DNES*

dohrát mělo, ale tvrdě odsoudili chování fanoušků. Zároveň však zmínili, že dokud se nezmění legislativa, ke zlepšení situace na stadionech nedojde.

Odpoledne 1. 4. 2008 pak vyšel ještě rozhovor s rozhodčím zápasu Slavia – Sparta Pavlem Fraňkem.⁵² Ten vysvětloval důvody, proč zápas nechal dohrát.

Ve středu 2. 4. 2008 se na iDnes.cz objevila analýza, která se snažila vysvětlit, proč se nepokoje během zápasu udály.⁵³ Napsal ji Filip Saiver. Rozebral, že klíčový problém je v legislativě. Srovnává s Anglií. *"Chuligánům, jejichž pondělní vandalismus vygradoval vytrháváním sedaček z tribun strahovského stadionu, fotbalový pravěk logicky vyhovuje: za to, co jim v Česku víceméně projde, by byli v Anglii nekompromisně potrestáni.*

"Pokud bude vandal zdokumentován, že zničil sedačku, dostane pokutu tisíc korun a příště může řídit zase. Takhle se z místa nepohneme," povzdychl si Jan Jakubec, zodpovědný za technické záležitosti na Strahově. Je to výstižná zpráva o českých poměrech. Tady je zpráva o těch anglických: Držení nebo použití světlic = trestný čin. Vhazování předmětů na hrací plochu nebo směrem k ní = trestný čin. Neslušné či rasistické skandování minimálně dvou lidí = trestný čin. Vstup na hrací plochu = trestný čin. Všechny jmenované skutky se při derby ve větší či menší míře udály."

Zároveň sepsal sedmero důvodů, které způsobily řádění na tribunách. Zmínil zbytečnou hysterii před samotným zápasem – demolicí Strahova, mimořádný náboj utkání, gól a vyloučení zároveň, špatné kontroly, granáty od policie (způsobily paniku a chaos), nevládný a nekulturní stadion Strahov a historickou rivalitu obou celků.

2. dubna také vyšla reportáž z prázdného stadionu popisující následky události.⁵⁴ Jan Palička expresivně popsal, že na stadionu byla spoušť, vypočítal díky rozhovorům s uklidovou četou částku, na kterou výměna vytrhaných sedaček vyšla, a ještě nasbíral ohlasy od tiskového mluvčího Slavie Ondřeje Zlámala.

⁵¹ NOVÁK, Jaromír. *Expertí: Sudi nechal zápas správně dohrát*. iDnes.cz. 1. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z [www: http://fotbal.idnes.cz/experti-sudi-spravne-nechal-derby-dohrat-fpg-/fotbal.aspx?c=A080401_114407_fot_ocima_exp_mn](http://fotbal.idnes.cz/experti-sudi-spravne-nechal-derby-dohrat-fpg-/fotbal.aspx?c=A080401_114407_fot_ocima_exp_mn)

⁵² NOVÁK, Jaromír. *Sudi Franěk: Jak se svlékl, měl jsem jasno*. iDnes.cz. 1. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z [www: http://fotbal.idnes.cz/sudi-franek-jak-se-svlekl-mel-jsem-jasno-fce-/fotbal.aspx?c=A080401_140041_fotbal_mn](http://fotbal.idnes.cz/sudi-franek-jak-se-svlekl-mel-jsem-jasno-fce-/fotbal.aspx?c=A080401_140041_fotbal_mn)

⁵³ SAIVER, Filip. *Vítejte v Česku, fotbalovém pravěku*. iDnes.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z [www: http://fotbal.idnes.cz/vitejte-v-cesku-fotbalovem-praveku-dub-/fotbal.aspx?c=A080401_214615_fotbal_ald](http://fotbal.idnes.cz/vitejte-v-cesku-fotbalovem-praveku-dub-/fotbal.aspx?c=A080401_214615_fotbal_ald)

⁵⁴ PALIČKA, Jan. *A teď na Strahově uklidit ten svinčík*. iDnes.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z [www: http://fotbal.idnes.cz/a-ted-na-strahove-uklidit-ten-svincik-dsl-/fotbal.aspx?c=A080401_222634_fotbal_ald](http://fotbal.idnes.cz/a-ted-na-strahove-uklidit-ten-svincik-dsl-/fotbal.aspx?c=A080401_222634_fotbal_ald)

Palička byl autorem i dalšího textu týkajícího se fotbalových výtržností. Srovnal fanouškovskou kulturu na stadionech po celé Evropě.⁵⁵ Především pak vysvětloval, jak se násilí na stadionech zbavili v Anglii. Stejně jako předcházející články zmínil absenci legislativy, která by problémové fanoušky tvrdě potrestala. Na závěr vypsaly zápasy v České republice, které se zapsaly do historie nejtvrďšími fanouškovskými střety.

V souvislosti s nepokoji během derby napsal 2. 4. Radim Trusina článek o stadionu Eden v pražských Vršovcích, kam se měla na konci sezony Slavia přestěhovat.⁵⁶ Článek byl postavený na otázce, jestli je vzhledem k událostem z derby vhodné, aby nový stadion neměl oplocení hřiště.

Trusina ten samý den přinesl i další článek. Jako první přinášel ohlasy fanoušků z internetových diskusí zájmových-fanouškovských webů.⁵⁷ Zároveň obsahoval rozhovor se šéfem slávistického kotle "Strašákem" Lukášem Valou. Ten si v rozhovoru stěžoval na nepřiměřený zákrok policie, zmiňoval, že policie aplikovala kolektivní vinu na celý sektor, místo aby vyvedla pár problémových jedinců. Zároveň vyjádřil hypotézu, že vzhledem k "mediálnímu humbuku před zápasem" policie jen hledala záminku k zákroku, který si naplánovala. Na závěr odmítl vzhledem k údajným předchozím špatným zkušenostem s policií vyjednávat a komunikovat.

Pod rozhovorem se objevilo také několik komentářů zkopírovaných z internetových diskusí webů Sparta Forever, Ultras.cz a Sparta.cz. Většina se stavěla proti zákroku policie, pár z nich policii hájilo a kritizovalo problémové fanoušky.

Odpoledne 2. dubna vyšel ještě článek o tom, že vedení fotbalového svazu vyjednává v Parlamentu České republiky o změně legislativy, přičemž jeho zástupci zmiňovali, že chtějí najít širokou podporu pro aplikaci tzv. anglického modelu.⁵⁸

⁵⁵ PALIČKA, Jan. *Jak se Anglie zbavila chuligánů*. iDnes.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/jak-se-anglie-zbavila-chuliganu-dml-/fotbal.aspx?c=A080401_221029_fotbal_ald

⁵⁶ TRUSINA, Radim. *Eden bez zábran? Jen pro fandý Slavie*. iDnes.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/jak-se-anglie-zbavila-chuliganu-dml-/fotbal.aspx?c=A080401_221029_fotbal_ald

⁵⁷ TRUSINA, Radim. *Fanoušek: Nejsme svatí, ale policie to přehnala*. iDnes.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/fanousek-nejsme-svati-ale-policie-to-prehnala-far-/fotbal.aspx?c=A080402_111828_fotbal_min

⁵⁸ NOVÁK, Miloslav. *Zástupci fotbalu se vydali do parlamentu*. iDnes.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/zastupci-fotbalu-se-vydali-do-parlamentu-fp7-/fotbal.aspx?c=A080402_170926_fotbal_min

3. dubna vyšel text autora Petra Suchomela, který informoval o tom, že zástupci fotbalového svazu požadují změnu legislativy⁵⁹. Jednalo se vlastně o pokračování tématu z předchozího dne o vyjednávání zástupců ČMFS v parlamentu.

O den později vyšla jako reakce rozhovor s Ivanem Langerem pod titulkem "Ministr Langer zaútočil na šéfy fotbalu".⁶⁰ V něm tehdejší ministr vnitra označil šéfy ČMFS za nekompetentní partnery pro jednání. *"A velmi liknavě si dosud podle Langerova počínali i šéfové svazu. Na ně zazněl z ministrových úst velmi tvrdý odsudek. Pravděpodobně nejtvrdší, jaký byl kdy od českého politika ke slyšení. "Neřeknu nic, co by nebylo veřejným tajemstvím: o lidech z vedení českého fotbalu jsem nabyl přesvědčení, že se starají jen o sebe a své funkce a ne o fotbal jako takový," prohlásil Langer... A co víc, Langer se nedomnívá, že by byl zákon potřeba – vše je podle něj pravděpodobně možné řešit v rámci současné legislativy. "Problém fotbalového chuligánství je dlouhodobý a derby bylo jen vrcholkem ledovce," míní Langer. "Teď se pánové z fotbalového svazu, kteří se dosud starali sami o sebe, probudili a volají po fotbalovém zákonu."*

Langer také v závěru rozhovoru odpovídal na otázku, zda byl zákrok jeho podřízených vůči divákům adekvátní. Za policii se jasně postavil s tím, že dle něj mohl být zákrok v některých případech i razantnější, a kdyby se do podobné situace dostal on, policii by z následků nevinil.

V sobotu vyšel článek Jana Paličky, který upozorňoval, že ve zbývajících zápasech sezony, budou zvýšena bezpečnostní opatření.⁶¹ Ta měla mít za následek i možné snížení kapacit stadionů během rizikových utkání.

5. 4. 2008 se objevil i text Radima Trusiny. Tomu se podařilo získat rozhovor se třemi spartánskými fanoušky, kteří byli na zápase Slavia – Sparta přítomni.⁶² *"Všude čteme,*

⁵⁹ SUCHOMEL, Petr. Fotbalový svaz žádá zákon proti rowdies. iDnes.cz. 3. 4. 2008. Citováno: 6. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/fotbalovy-svaz-zada-zakon-proti-rowdies-fdw-fotbal.aspx?c=A080403_094835_fotbal_ald

⁶⁰ SAIVER, Filip, SYROVÁTKA, Tomáš. *Ministr Langer zaútočil na šéfy fotbalu.* iDnes.cz. 4. 4. 2008. Citováno: 6. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/ministr-langer-zautocil-na-sefy-fotbalu-f0t-fotbal.aspx?c=A080403_232424_fotbal_mah

⁶¹ PALIČKA, Jan. *Riziková utkání uvidí méně lidí.* iDnes.cz. 5. 4. 2008. Citováno: 6. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/rizikova-fotbalova-utkani-uvidi-mene-lidi-fif-fotbal.aspx?c=A080404_203633_fotbal_ot

⁶² TRUSINA, Radim. *Fanoušci Sparty: Derby? Pro policii zábava.* iDnes.cz. 5. 4. 2008. Citováno: 6. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/fandove-sparty-derby-pro-policii-zabava-f01-fotbal.aspx?c=A080405_093733_fotbal_ald

jak byl zásah policie správný, že nám měli dát ještě víc. Ale oni nás sekali hlava nehlava," říkal jeden z vůdců fanoušků Sparty. "Jenže to nikdo nechce vidět, protože se to nehodí. My jsme přece ten dobytek," stěžoval si jeden z nich na úvod.

Dále popisovali zákrok policie, přitom expresivně přirovnávali házení rozbušek z rukou policie k rohlíkům. Nelíbila se jim také, dle nich přehnaná, "mediální masáž" před zápasem, kdy se mluvilo o tom, že se spart'ané chystají zdemolovat Strahov. Dle nich to mělo za důsledek, že byla policie přemotivovaná. Zároveň se jim nelíbila prohlášení Ivana Langera, který zákrok považoval za přiměřený. Zpovídání fanoušci zmínili například, že policie užívala například nelegální teleskopické obušky. K tomu ale dodali, že jejich názor bohužel nikoho nezajímá.

Trusina přinesl další článek s fanouškovskou tematikou i v neděli. To vyzpovídal šéfa slávistického kotle "Strašáka",⁶³ přičemž tento rozhovor byl veden spíše v obecné rovině, než v závislosti na pondělních událostech během derby, a zároveň sestavil přehled různých typů fanoušků.

Pod rozhovorem navíc přidal vsuvku o tom, jak tento rozhovor i ten z předešlého dne se spart'anskými fanoušky, vznikaly. Zmínil, že ze strany fanoušků obou klubů byla při setkání cítit nervozita a nedůvěřivost kvůli obavě z překroucení informací. Zároveň zmínil, že zatímco ti spart'anští byli méně sdílní, slávistický fanoušek se snažil své kolegy vykreslit v co nejlepším světle.

V následujících dnech už se debata o fanouškovských nepokojích přesunula do obecné roviny, kdy se řešilo především jak zabránit tomu, aby se podobné události opakovaly. Padaly různé návrhy jako například rámy, rentgeny, či povinnost klubů hlásit dopředu výjezdy svých fanoušků. Z hlediska médií však téma postupně upadlo.

⁶³ TRUSINA, Radim. *Šéf kotle: Nechte chuligány rvát se*. iDnes.cz. 6. 4. 2008. Citováno: 6. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/sef-kotle-nechte-chuligany-rvat-se-d5f-/fotbal.aspx?c=A080405_161745_fotbal_ber

5.3.3. Mediální obraz události v České televizi

Česká televize přenášela zápas Slavia – Sparta 31. března 2008 na ČT2 v rámci Studia Fotbal. Moderátorem byl David Kozohorský a jako hosté František Straka Miroslav Janů.⁶⁴

První zmínka o fanoušcích byla upoutávka na rubriku Studia Fotbal “Svět fanoušků”. Jednalo se o interaktivní soutěž diváků v hodnocení fanoušků na stadionu během zápasů, který byl naposledy přenášen. Ten předchozí byl mezi Zlínem a Slavií a hlasování vyhrál moravský celek. Hlasovat bylo možné na webových stránkách Studia Fotbal. Fanoušci měli možnosti hlasovat i tentokrát.

Po sedmi minutách přenosu z mobilního studia, které bylo postavené v rohu strahovského stadionu došlo na diskusi o fanoušcích. Kozohorský poznamenal, že bude vyprodáno, Straka začal vzpomínat na atmosféru při derby v osmdesátých letech.

Kozohorský následně zmínil, že podle informací, které se objevovaly v médiích, je otázka, jak se budou fanoušci chovat během tohoto zápasu. Médii totiž proběhly informace, že chystají nepokoje. Straka vyjádřil víru, že vše proběhne v rámci fair play a ať se neděje žádné násilí.

Kozohorský uvedl, že mají připravený rozhovor se zástupcem Policie České republiky. Reportér se zeptal mluvčí policie Ivy Knolové, jestli už byly nějaké problémy. Ta upozornila na pochod spartánských příznivců, který začal v ulici Milady Horákové. Jako dosavadní problém zmínila zastavení dopravy.

Reportér se zeptal na to, co policisté předchozí den přesně nacvičovali. Knolová vysvětlila, že nacvičovali taktiku zákroku proti davu a zákroku v jednotlivých sférách.

Reportér se následně zeptal, jestli je tedy policie připravená, kdyby fanoušci začali vytrhávat sedačky. Pokud by došlo k výtržnostem, tak by zakročila pořadatelská služba, kterou si Slavia najala. Až pokud by to ta nezvládala, tak by podle Krulové nastoupila policie. Následně vyjmenovala, co všechno má policie k dispozici. Vlášek dodal, že všichni doufají, že bude klid.

⁶⁴ <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114956110-fotbal/208471290190007/>

Následně už se fanoušci téměř neřešili, pouze chvíli před začátkem utkání se hosté ve studiu podivili, že fanoušci Sparty ještě nejsou v ochozech.

Během první půle nastaly nepokoje až po půl hodině hry, kde museli před sektor spartánských fanoušků nastoupit policisté a hasiči a uhasit několik světlic a dýmovnic, na což upozornil komentátor Jaromír Bosák a následně momenty zabraly i kamery České televize. Poprvé se během zápasu ozvala detonace.

Stejně jako na začátku první půle zabrala ČT i po přestávce slávistický transparent.

Klíčové momenty začaly po první brance zápasu. Bosák zrovna zmínil, že na hřiště půjde na hřiště Libor Došek, když se začaly s pravidelností ozývat další detonace. *“Ted létají petardy ve slávistickém kotli, takže hasiči mají plné ruce práce na opačné straně. Když je někdo idiot, tak je prostě idiot”*, okomentoval výbuchy Bosák. Následně začal popisovat, že už létají i sedačky ze slávistického kotle. Kamery ČT se stále soustředily na hru, co se děje za brankami šlo usuzovat jen ze zvukového záznamu. Bosák se následně vyjádřil pro tvrdé tresty pro hřištníky. Až poté došlo na záběry na policisty pacifikující slávistické fanoušky.

Při rohovém kopu Sparty bylo následně možné vidět roj těžkooděnců před spartánským kotlem. Poté bylo slyšet další obrovské množství detonací, načež rozhodčí Franěk přerušil zápas. Kamery tedy sledovaly rvačky mezi chuligány a policií, na hlavy těžkooděnců létaly sedačky. Bosák konstantně vyzýval k tvrdému zásahu. Po chvíli se zdálo, že se situace uklidnila, ale následovaly další detonace. Přesto se zase začalo hrát. Jenže hra musela být opět přerušena, jelikož jeden z diváků vběhl na hřiště. Toho Bosák nazval „králem pitomců.“

Následoval záběr na několik osob strhávající slávistické vlajky. Ty Bosák označil za spartánské fanoušky, kteří se pravděpodobně dostali až k domácímu sektoru. Bosák byl evidentně naštvaný a řekl, že by nikoho ze zabíraných fanoušků na fotbal nepustil. Vladimír Táborský, druhý komentátor ČT, vyjádřil obavu, co se bude dít po zápase. Bosák reagoval, že by hlavně měl být odsouzen divák, který vběhl na hřiště a dal za příklad zákony v Anglii.

Posléze se už situace relativně uklidnila až do konce zápasu.

Situaci se věnovala Česká televize výjimečně v hlavní zpravodajské relaci Události, která začala v devatenáct hodin.⁶⁵ Redaktor Luboš Rosí v přímém přenosu zhodnotil, co se na stadionu dělo, přičemž řekl, že se jednalo doslova o peklo a že něco takového český fotbalový stadion už několik let nezažil. Popisoval, jak fanoušci házeli další petardy a sedačky a jak se policii dlouho nepodařilo dostat dav pod kontrolu. V závěru prezentoval obavu policie, jestli po konci zápasu fanoušci stadion nepodpálí, jak prý slibovali na internetu.

Další relací, ve které se toto téma objevilo, byl večerní pořad Události, komentáře.⁶⁶ Ty uváděl Veselovský a jako hosta k tomuto tématu si pozval Miroslava Platila z Českomoravského fotbalového svazu.

S tím diskutoval o tom, co se na stadionu stalo a ptal se ho, co s tím hodlá svaz udělat, proč nebyl nikdo připraven lépe a jestli by v konečném součtu nebylo lepší hrát zápas bez diváků. S tím Platil nesouhlasil, ale přiznal, že dost věcí, které souvisí s pořadatelskou službou, jsou třeba zlepšit.

Následující den v Událostech rozebírají nepokoje reportéři Richard Samko a Luboš Rosí.⁶⁷ Poukazují na to, že lepší prevenci i potrestání problémových fanoušků chybí v České republice lepší legislativa. Navíc zjišťují, že každá organizace dává od problému ruce pryč a "hází" ho na někoho jiného.

1. 4. 2008 byl odvysílán také diskusní pořad Sečteno a podtrženo⁶⁸, který se věnoval především derby. Moderoval ho Otakar Černý a hosty byli trenéři Jaroslav Hřebík a Miroslav Beránek a novináři Jaroslav Plašil z Radiožurnálu a Luděk Mádl z deníku Sport. Jedna část pořadu byla věnována výtržnostem a zde se všichni zúčastnění shodli, že byli na vině především fanoušci. Mádl například řekl, že si chuligáni chystali pyrotechniku v okolí stadionu už několik dní před zápasem.

Kromě detailních reportáží ve večerních zpravodajských relacích se kratší zprávy o derby objevovaly po celé dny v pravidelných hodinových šotech.

⁶⁵ <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/208411000100331/>

⁶⁶ <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096898594-udalosti-komentare/208411000370331/>

⁶⁷ <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/208411000100401/>

⁶⁸ <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114956110-fotbal/208471296340015/>

5.3.4. Způsob informování o události ze strany zájmových fanouškovských médií

Před utkáním fanouškovské weby publikovaly pozvánky podpořené expresivními výrazy. Poté, co došlo k nepokojům během zápasu, začaly už ten samý den hlavní zpravodajské weby obou táborů fanoušků Sparta Forever a Slávistické noviny události rozebírat. V následujících dnech byly publikovány komentáře, polemiky, názory, videa fotografie. U všech článků navíc čtenáři o chování fanoušků a policie živě diskutovali. Některé z textů se nakonec staly podnětem k článkům v masových médiích o oprávněnosti zásahu.

5.3.4.1. Pozvánky na zápasy

Ve Slávistických novinách vyšla pozvánka, která se zaměřovala především na samotné fotbalové utkání a k demolování nikoho z fanoušků nevyzývala.⁶⁹ Na webu spartánských fanoušků Sparta Forever se pozvánka ani neobjevila. Ultras Sparta však vytvořili videopozvánku, která v souvislosti s filmem 300: Bitva u Thermopyl expresivně hlásila “pojdme dobýt Strahov“, což si později novináři vysvětlovali jako výzvu k demolici.

5.3.4.2. Reportáže

Ve Slávistických novinách vyšla reportáž z utkání hned po závěrečném hvizdu a o nepokojích se v ní psalo jen na pár řádcích, do detailů autor jacko nešel, soustředil se především na popis hry.

Na Sparta Forever vyšla reportáž druhý den ráno. Napsal ji stálý redaktor webu Bombito.⁷⁰ Ten se většinu článku soustředil na popis hry, ale zmínil, že kromě toho, že Slavii Sparta měla porazit, byly ještě další dvě věci škoda. Zaprvé chování diváků a zadruhé reakce policie. *“Možná můj názor jde proti současnému proudu, ve večerním vysílání ČT je chování fanoušků podrobena tvrdé kritice, padají návrhy, že zápas měl být okamžitě ukončen, že vůbec neměli být fanoušci vpuštěni na stadión, že se utkání mělo odehrát bez diváků. Ptám se, pro koho se fotbal hraje? V podobném stylu je*

⁶⁹ TKUTNIK. *V pondělí slavné derby*. SlávistickéNoviny.cz. 30. 3. 2008. Citováno: 10. 12. 2011 Dostupné z www: <http://slavistickenoviny.cz/clanek/4550-v-pondeli-slavne-derby>

⁷⁰ BOMBITO. *3x škoda! (SK Slavia Praha - AC SPARTA PRAHA, 23. lig. kolo)*. SpartaForever.cz. 1. 4. 2008. Citováno: 9. 12. 2011 Dostupné z www: http://spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1190

napsáno mnoho článků v novinách a na webu. Nesouhlasím! Dnešní zápas pokazili nepřiměřeným zásahem Policisté ČR.“ Fanoušků se však nezastává a chování části z nich tvrdě odsuzuje.

5.3.4.3. Komentáře

Už druhý den po zápase, se začaly také objevovat kritické komentáře, kritizující zásah policie. Soustředily se především kolem webů Slávistické noviny a Sparta Forever.

Na webu Slávistické noviny vyšel komentář *“Nesmyslné útoky na fanoušky - proč?”⁷¹*, který je navíc doplněn o fotografie a videa ze zákroku policie. Autor Richi se hned v perexu pouští do odsouzení zákroku. *“Včera se na Strahově konalo peklo, bohužel velkou měrou za to může Policie ČR. Z plochy jsem viděl plno neadekvátních zásahů, z čehož trpěli nevinní lidé. V dalších řádcích vám řeknu svůj nezaujatý pohled, fanouška, který není ultras, nechodí do kotle, ale zároveň nechce mít klapky před očima.”*

Připomenul, že už během týdne Slavia vypustila informaci, že se skupinky fanoušků chystají zničit Strahov, a že kvůli tomu policie mohutně posilovala.

Dále zmínil několik problémových fanoušků, kteří dělali podle jeho svědectví nepokoje už od začátku zápasu. V jednu chvíli dokonce vyrazili plot, což však těžkooděnci policie vyřešili a vrátili branku na původní místo.⁷² Po úvodní brance zápasu však policie musela do sektoru domácích fanoušků znovu a chystala se ty problémové vyvést, na což další zareagovali házením sedaček. V tu chvíli podle Richiho začali policisté mezi provinilce házet strategické dělbuchy, které mají dav rozehnat. Autor ale poznamenává, že tato pyrotechnika dopadá i mezi nevinné fanoušky, přičemž odkazuje na příložená videa.⁷³

⁷¹ RICHÍ. *Nesmyslné útoky na fanoušky – proč?*. SlávistickéNoviny.cz. 1. 4. 2008. Citováno: 6. 12. 2011 Dostupné z [www: http://slavistickenoviny.cz/clanek/4556-nesmyslne-utoky-na-fanousky-proc-](http://slavistickenoviny.cz/clanek/4556-nesmyslne-utoky-na-fanousky-proc-)

⁷² Autor popisuje, co viděl přímo na stadionu. *“Začíná samotný zápas. Sledují slávistický kotel a u hlavní brány na plochu vidím skupinku opilýých primitivů, kteří neustále kopají do dveří. Nechápu, co dělají. Policie vše monitoruje, natáčí na kameru, pak jeden dokonce přijde domluvit. Samozřejmě to nepomáhá a nakopávání pokračuje. Hned si říkám, proč policie nezasáhla ihned a nevyvedla tyto primitivy. Neustále čeká a zasáhne až za hodně dlouho. V 51. minutě po velké šanci Kalivody tato skupina dokonce vyrazí plot, proto naběhnou těžkooděnci. Ale vše je zatím v klidu, brzy jsou vrata vrácena na původní místo.”*

⁷³ Richi rozebírá zákrok policie. *“Ve většině případů mají správný směr, ale dvakrát dopadnou mezi nevinné fandky, kteří nic nedělali (na mém videu poprvé v čase 1:33, podruhé v čase 2:42). Prvotní úmysl zákroku jsem chápal, ale přijde mi, že to s dělbuchy přepískli.”*

V podobném duchu pokračoval. Nechápal další útoky ze strany policie, přičemž argumentuje, že odpálená pyrotechnika důvodem k zásahu rozhodně nebyla. V této souvislosti zmiňuje, že dle něj není stejně přísný metr aplikován napříč fotbalovými stadiony.

Kromě vlastních fotografií doplňuje článek i fotografiemi ze zpravodajského webu Aktuálně.cz (autor: Ondřej Besperát), na kterých ukazuje letící policejní pyrotechniku i výbuch mezi fanoušky, které označuje jako klidné.

Podivoval se i nad posledním třetím útokem policie, která dle něj v tu chvíli pyrotechnikou rozehnala *“celé jádro kotle, kam chodí drtivá většina normálních fanoušků, včetně holek a dětí. Házeli nesmyslně dělbuchy do davu, díky čemuž bylo hodně lidí zraněno a popáleno. Představte si, že jdete se svou přítelkyní na fotbal, zajdete do kotle, abyste pořádně zafandili. Případně vám adekvátní, když pak vaše přítelkyně s mírumilovnou povahou skončí s vážnými popáleninami v nemocnici?”*

Komentář uzavřel shrnutím, že policie zásah nezvládla. Podle něj měla zvolit diplomatictější postup, který by zajistil větší klid. Na úplný závěr zmínil, že spousta škody byla napáchána policií a její pyrotechnikou, nejen problémovými fanoušky. Vyzval tedy novináře, aby neházeli vinu jen na fanoušky.⁷⁴

Den na to (2. 4. 2008) publikuje komentář pod názvem *“Mediální bublina psa filipsa 13. aneb mnoho otázek, žádné odpovědi”*⁷⁵ web Sparta Forever. Autor zde význam zápasu vzhledem k ligovému postavení obou celků shrne hned na začátku, jinak se věnuje výhradně událostem v hledišti a jejich ohlasu v médiích.

Na úvod se pozastavil nad předzápasovými informacemi o chystaných násilnostech. Přičemž citoval slávistického manažera pro komunikaci Ondřeje Zlámala. *“Máme informace o tom, že se mezi fanoušky šíří výzva, aby se sešli na Strahově a poslední*

⁷⁴ *“Teď mě však vytáčí i další věc - mínění fanoušků. Díky mnoha novinářům ale i třeba panu Bosákovi, který v televizi nesmyslně uvedl, že dělbuchy hází fanoušci, si to teď myslí celý národ! Ale zdůrazňuji, fanoušci Slavie nevhodili ani jeden dělbuch! Hodně rozruchu tak bylo v podání policie! Proto by i novináři měli přehodnotit své články a neházet vinu na fandý za ty dělbuchy!”*

⁷⁵ PESFILIPES. *Mediální bublina psa filipsa 13. aneb mnoho otázek, žádné odpovědi.* SpartaForever.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 9. 12. 2011 Dostupné z [www: http://spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1190](http://spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1190)

derby symbolicky oslavili demolováním zařízení stadionu," "Mělo by se jednat o fanoušky Sparty,...“.

Z toho podle něj vycházely následující články v denících, které zmiňovaly, že se fanoušci strahovský stadion chystají zničit.

Dále rozebral video⁷⁶, které spartanští ultras publikovali na YouTube a zároveň i na svém webu UltrasSparta.cz. Přestože video obsahuje sedačky a dýmavnice létající ze sektoru hostů, pesfilipes ho obhajuje. Obhajuje i expresivní výraz “zničíme Strahov“, který se ve videu v kombinaci s bojovými scénami z filmu 300: Bitva u Thermopyl objevuje. Argumentuje, že podobné titulky a výrazy používají některé české deníky jako AHA! a Blesk. Následně ještě zmínil komentář Jana Rejzka pro on-line deník TÝDEN.CZ, ve kterém autor zmiňoval, že zápas měl kvůli řádění fanoušků být ukončen. Pro doplnění, Jan Rejzek je fanoušek Slavie Praha, a v TÝDEN.CZ nebyl veden jako sportovní redaktor.

Pesfilipes se také pustil do rozboru komentáře Jaromíra Bosáka, během televizního přenosu v České televizi. *"Když je prostě někdo idiot, tak je idiot. Tohle nemá s tím být fanouškem nic společného."* či *"Ten, kdo dělá takový brajgl, musí počítat s tím, že dostane naloženo."* nebo *"Domluvám a prosbám tihle majitelé dutých hlav asi těžko porozumí."* Následně pak své myšlenkové pochody rozvinul: *"Situaci bych přirovnal k zákonu akce a reakce. Kdyby z kotle, ať už se jedná o slávistické či spartanské fanoušky, nevyhlédly světlice či dýmavnice, nemuselo následně dojít k zásahu policie. V celé věci mě přitom napadá analogie s návštěvou divadla, kde také člověk, který si koupí lístek, nevytrhává sedačky během představení."*, cituje autor Bosákův komentář.

Především s posledním přirovnáním pesfilipes nesouhlasil a nabídl svůj pohled, ve kterém naznačuje, že policie přistoupila k řešení problému způsobem “kolektivní viny“. Dále doplnil, že byl dle něj zásah policie neadekvátní situaci a v konečném součtu vykonal více škody, než užítku. Zároveň zpochybnil policejní čísla o zraněných s tím, že za ně nemohli fanoušci ale především policisté sami.⁷⁷

⁷⁶ <http://www.youtube.com/watch?v=aNtyG2bzUaI&eurl=http://www.ultrassparta.cz/>

⁷⁷ *“Dovolím si tvrdit, že to nebylo kvůli popáleninám od světlic, které hasiči vezmou do ruky a odnesou, ale od detonačních prostředků vrhaných nazdařbůh jejich kolegy. Protože to jsou převážně totožné popáleniny, které utrpěly fandové.“*

Autor se také podivil nad tím, že policie měla být původně vyzvána k zákroku na výzvu pořadatele, ale to se prý dle tiskového mluvčího Slavie nestalo. V závěru pak ještě dodal, že komentář není myšlen jako obhajoba vandalství, ale jako zamyšlení se nad přehnaným zákrokem policie.

2. 4. 2008 napsal další komentář také Richi ze Slávistických novin.⁷⁸ Ten zmínil, že se na českém internetu začalo široce diskutovat o zásahu policie. Napsal, že se fanoušci rozdělili na ty, kteří zákrok policie schvalovali, a na ty, kteří ho odsoudili a označili ho za neadekvátní. Sám se zařadil do druhé skupiny. Znovu opakoval, že byli ohrožováni nevinní, a přidal video, ve kterém byly sporné momenty rozebrány.⁷⁹ Dodal, že neobhajuje chování jedinců, kteří dělali nepořádek, ale záběry dle něj dokazují neadekvátnost zásahu.

Stejný autor přidal o několik hodin později ten samý den další komentář, který vybírá některé výroky z pořadu České televize Sečteno, podtrženo. Zároveň přidal odkazy na internetové články týkající se zákroku.

3. 4. 2008 se na webu Sparta Forever objevilo pokračování "Mediální bubliny psa filipsa 13/2"⁸⁰. Autor zmínil, že se v deníku Sport objevil článek, který zpochybňuje policejní zákrok. V něm se objevuje i výzva, aby byl zákrok vzhledem k vysokému počtu ošetřených zraněných vyšetřen. Podívoval se ale nad tím, že podepsán jen zkratkou "fot", což možná znamená "fotbalová redakce".

Zároveň však vyjádřil zklamání nad pořadem České televize "Sečteno a podtrženo"⁸¹, který shrnul události během zápasu. Zmiňuje především moderátora a šéfredaktora redakce sportu České televize Otakara Černého a hosta, zástupce šéfredaktora deníku Sport Lud'ka Mádlu. Pozastavil se především nad třemi body diskuse. Zprvce nad

⁷⁸ RICHI. *Zásah PČR nebyl adekvátní*. SpartaForever.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 9. 12. 2011 Dostupné z [www: http://slavistickehoviny.cz/clanek/4558-zasah-pcr-nebyl-adekvatni](http://slavistickehoviny.cz/clanek/4558-zasah-pcr-nebyl-adekvatni)

⁷⁹ Richi píše: *"Na videu, které níže uvidíte, jsou docela drsné záběry a dokládají tak názory lidí, že zásah nebyl adekvátní v takovém rozsahu. Nejdříve házející rozbušky z tartanu, poté zbytečné strkání do fandů, kteří nic nedělali a pak výbuchy policejních rozbušek v davu či mezi nevinnými. Na záběru č. 9 a č. 10 lidé utíkají před slzným plynem a dělbuhy, mačkali se a nebylo kam jít dál. Mohlo dojít k davové hysterii, umačkání ... Co kdyby někdo spadl? Dav by ho mohl ušlapat!"*

⁸⁰ PESFILIPES. *Mediální bublina psa filipsa 13/2*. SpartaForever.cz. 3. 4. 2008. Citováno: 9. 12. 2011 Dostupné z [www: http://spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1190](http://spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1190)

⁸¹ http://fotbalzive.ct24.cz/video.asp?video_id=2675

kritikou fotbalistů, kteří do derby zasáhli a chválili fanoušky z úst Mádla, přičemž dodal, že je rozdíl soudit dění na tribunách pro novináře, kteří sedí v klidu v novinářském sektoru a pro hráče, kteří se soustředí především na vlastní výkon.

Pozastavil se také nad názorem Otakara Černého, že vytrhané sedačky budou platit z daní všichni. Pesfilipes upozornil, že to budou výdaje pořadajícího klubu Slavie a tudíž, že se pan Černý mylí.

V poslední části komentáře odcitoval část diskuse mezi Černým a Mádlem, která detailněji rozebírala dění v hledišti. Shrnul, že oba zmínění novináři dělali závěry na základě špatné informovanosti, vzhledem k tomu, že z "kanonády" vinili fanoušky. Pesfilipes odkázal na svůj předchozí komentář a na to, že podle něj výbuchy měli na svědomí především policisté. Vše uzavírá hypotézou, že policie zákrokem "chtěl světu něco dokázat".

O šest dní později 9. 4. 2008 vydal pes filipes ještě poslední poznámku k původnímu komentáři,⁸² ve které rozebírá odpověď Bosáka fanouškům a rozhovor policejního velitele Zdeňka Bezoušky o zákroku na Strahově.

5.3.4.4. Prohlášení

Fanoušci Slavie Praha zaslali prohlášení k zákroku policie ČR do různých médií.⁸³ Jedním webů, které toto prohlášení otiskly, byl Hooligans.cz. Tvrdé jádro slávistů kritizovalo masová média za snahu o hledání senzací a za to, že se podle nich informovali o události jen ze zdrojů policie. Distancovali se od hlučných výbuchů a zdůraznili, že se jednalo o pyrotechniku policie. Zdůraznili, že chápou potřebu zasáhnout při ničení majetku, ale nesouhlasili s uplatněním kolektivní viny a dodali, že dle nich se policie konflikt nesnažila uklidnit, ale naopak rozdmýchat. Výsledkem pak bylo množství popálenin. 3. 4. 2008 zaslali slávisté na Hooligans.cz aktualizaci⁸⁴

⁸² PES FILIPES. *Mediální bublina psa filipsa 13/3 aneb závěr, ale nikoliv konec*. SpartaForever.cz. 9. 4. 2008. Citováno: 11. 12. 2011 Dostupné z [www](http://www.spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1198):

http://www.spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1198http://www.spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1196

⁸³ TVRDÉ JÁDRO SLAVIE PRAHA. *Vyjádření Slavie Praha ke včerejšímu derby*. Hooligans.cz. 1. 4. 2008.

Citováno: 11. 12. 2011 Dostupné z [www](http://hooligans.cz/view.php?cislocclanku=2008040005): <http://hooligans.cz/view.php?cislocclanku=2008040005>

⁸⁴ TVRDÉ JÁDRO SLAVIE PRAHA. *Vyjádření Slavie Praha ke včerejšímu derby II: Policejní granáty a demolice stadionu*. Hooligans.cz. 3. 4. 2008. Citováno: 11. 12. 2011 Dostupné z [www](http://www.hooligans.cz/view.php?cislocclanku=2008040007): <http://www.hooligans.cz/view.php?cislocclanku=2008040007>

prohlášení doplněnou o fotografie zranění, způsobených policejní pyrotechnikou a videi zákroku.

Prohlášení také publikoval web Sparta Forever.⁸⁵ *“My, jako skalní příznivci klubu AC Sparta Praha, zcela kategoricky nesouhlasíme se způsobem a zejména rozsahem zákroku, provedeného během zápasu SK Slavia Praha – AC Sparta Praha, Policií České republiky! Jsme přesvědčeni, že k zákroku takového rozsahu nenastaly zákonné důvody. Žádáme důkladné vyšetření této bezprecedentní akce a především potrestání viníků – tj. zejména velitele (-ů) zásahu.”* Redakce webu pak dále vypsal tři otázky, na které by ráda znala odpověď. Zaprvé kdo vydal příkaz k zásahu PČR. Zadruhé proč byl zákrok veden vůči všem fanouškům v sektorech za brankami. Zatřetí pak proč byl zákrok rozšířen do všech sektorů tribun. Autoři doplnili, že nesouhlasí s ničením stadionu, ale že i oni byli “obětmi zákroku”.

5.3.4.5. Očima fanoušků

Kromě komentářů “stálých redaktorů” se na fanouškovských webech objevily i komentáře zaslané redakcím samotnými fanoušky. Většina si na zákrok policie stěžovala.

Na Sparta Forever se 2. 4. 2008 objevil komentář fanouška Radka Vrby,⁸⁶ který na zápase byl. Zkritizoval média, která dle něj situaci vylíčila jinak, než se doopravdy udála, přičemž vyjádřil víru, že se díky rozebírání události na fanouškovských webech problematika dostane i do těch masových. Dodal, že mu vadilo, že policie uplatnila kolektivní vinu na všechny fanoušky, místo aby se zaměřila na malé procento těch problémových.

O den později 3. 4. 2008 vyšel na Sparta Forever komentář policejní zásah schvalující. Autorem byl jistý Tomáš S., podle něhož by k žádnému útoku policistů nedošlo, kdyby se fanoušci chovali spořádaně. Vyjádřil hypotézu, že nebýt policistů, mohlo jít “bez nadsázky” o život. Dále zmiňuje, že mu pyrotechnika v rukou fanoušků za určitých

⁸⁵ SPARTA FOREVER. *Prohlášení redakce Sparta Forever k derby.* SpartaForever.cz. 8. 4. 2008. Citováno: 11. 12. 2011 Dostupné z [www: http://www.spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1196](http://www.spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1196)

⁸⁶ PAVEL VRBA. *Pohled slávišty.* SpartaForever.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 2. 12. 2011 Dostupné z [www: http://www.spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1188](http://www.spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1188)

podmínek nevadí, ale na derby mu vadilo, že fanoušci házeli dělbuchy na hrací plochu.⁸⁷

V návaznosti na tento komentář napsal ještě ten samý den reakci uživatel “audiohead”.⁸⁸ Ten si pohrával s hypotézou, co by se stalo, kdyby policie přítomná nebyla, přičemž nastínil scénář, při kterém by ke škodám sice došlo, ale k mnohem menším, než po policejním zásahu. V závěru vyjádřil bezmoc nad tím, že podle něj nikdo nechce slyšet pravdu, a že k ní jsou média hluchá.

I na slávistických webech si bylo možné přečíst komentáře z pohledu dalších fanoušků. Už v úterý 1. 4. 2008 se objevily dva. Oba kritizovaly zákrok policie. První z pera Heleny S. prakticky shrnuje to, co se objevilo už o den dříve v komentáři Richiho. Poznává, že atmosféru zbytečně “vyhrotili” novináři a následně i policie. Podle ní byli fanoušci celý týden před zápasem strašeni chystanou demolicí strahovského stadionu. Také Helena S. zdůrazňuje, že se problémových fanoušků nezastává, ale že atak policie byl podle ní neadekvátní.

I druhý komentář se vyjadřuje k jednání policie kriticky. Petr Svoboda ho však pojal i z hlediska výhledu do budoucna a zlepšení stavu kultury na stadionech. Kromě okomentování průběhu zásahu policie a názoru, že byl dopředu naplánován jako odůvodnění vysokého počtu příslušníků, vyjádřil i znepokojení nad jeho hodnocením ze strany médií.⁸⁹

Vadilo mu, že média používala jako jediný zdroj to, co viděla z dálky několika desítek metrů z novinářské tribuny, nebo to, co jim řekli zástupci policie. Znovu zopakoval, že ten, kdo dělal největší hluk, byla policie a její výbušniny.

⁸⁷ Tomáš S. píše: “Není divu že jsme obecně jako fandové Sparty považováni za ten největší dobytek v republice. Já říkám: My nejsme ten největší dobytek, ale několik lidí prostě v tom kotli, a na fotbale vůbec, nemá co dělat. Světlice (za předpokladu, že nejsou házeny na hřiště) mi nevadí, prosím, když to je i třeba součástí chorea, ale aby to tam bouchalo jak granáty, to je již nepřijatelné a nevím čeho chtějí ti „fanoušci“ dosáhnout když to tam hodí.”

⁸⁸ AUDIOHEAD. *Krizový scénář, anebo co by se stalo, kdyby policie ČR nezasáhla*. SpartaForever.cz. 8. 4. 2008. Citováno: 11. 12. 2011 Dostupné z www: http://12hrac.spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1192

⁸⁹ Špatně je mi pak z našich médií. Čtu v novinách, jak fanoušci házeli celou dobu petardy a narušovali tak zápas. Proboha, kde jste byli? Jediným, kdo včera házel petardy a rozbušky a způsoboval tak ohlušující detonace byla policie. Když už o něčem píšete, zkuste taky někdy přijít do toho kotle a vidět vše z první ruky. A ne psát o tom, co vidí ze sto metrů a co vám pak napovídá policie.

5.3.4.6. Komentáře fanoušků pod články

Kromě publikovaných článků se objevilo mnoho názorů také v diskusích u textů. Opět si většina na zákrok policie ztěžovala, ale objevovaly se i hlasy, které se zákrokem souhlasily. Ty většinou argumentovaly nutností tvrdého přístupu vůči davu, ve kterém jsou problémoví fanoušci a ptaly se, proč si problémy mezi sebou fanoušci v kotli neřešili sami a potížíisty nezpacifikovali.

Příznivci policie většinou brali fanoušky v kotli jako dav a prosazovali přístup nulové tolerance. Podle nich byli v kotli “bezmozci“ kteří si takový zákrok zasloužili.

Na tyto výtky většinou odpůrci zákroku reagovali agresivně a radili příznivcům, aby se “nevyjadřovali k věcem, kterým nerozumí“.

V konečném součtu ale převažovali odpůrci zásahu, kteří se většinou vyjádřili a dál v diskusích nekomentovali, zatímco příznivců bylo jen několik, ale diskutujících delší dobu.

5.4. Analýza zdrojů článků

Jak masová, tak zájmová média v tomto případě vycházela ze svých vlastních zdrojů, jelikož na zápase byli jak novináři, tak fanoušci. To znamená, že dostali informace z první ruky. Má to však jedno ale. Pro novináře v tom smyslu, že i přestože byli na Strahovském stadionu, tak ze své pozice na hlavní tribuně byli téměř sto metrů od míst, kde se udály střety mezi fanoušky a policií. To znamená, že pro ně bylo například složité určit, kdo spouští pyrotechniku.

Navíc je na člancích a reportážích cítit, že se novináři sami nechali ovlivnit předpověďmi demolice z týdne před zápasem a situací, která jinak i přes svou agresivitu nevybočovala z průměru z hlediska zápasů mezi Spartou a Slavií, od začátku nadsadili a výbuchy si spojili s předsudky, které měly jak dlouhodobě, tak krátkodobě zakořeněné.

Například Bosák z České televize v jednu chvíli označil pořadatele, kteří strhávali vlajky slávistických fanoušků za spartány. Ti by přitom museli nepozorovaně přeběhnout celé hřiště i s tartanovou dráhou a uniknout pohledům policie. V přímém

přenosu je jasně znát, jak Bosák podlehl emocím a hodnotil dění na tribunách dle toho, co očekával už před zápasem.

Podobné to bylo s články psanými. Ty byly zpočátku směřovány proti “stovkám bezmozků“, kteří na tribunách strahovského stadionu řádili jak “zvěř“. Články, které byly převzaty z ČTK většinou obsahovaly prohlášení policie, která zákrok obhajovala.

Je ale evidentní, že novináři 1. četli diskuse u vlastních článků, ve kterých se objevovaly nesouhlasy se zásahem policie, 2. obdrželi prohlášení od fanouškovských skupin, které se ohrazovaly proti zásahu policie, 3. sami zkoumali fanouškovské weby za účelem získání informací a pohledu ze strany fanoušků. Z těchto důvodů postupně začali prezentovat i jejich pohled na věc a začali zkoumat, jestli byl i zákrok policie adekvátní. Nadruhou stranu se ani jedno ze zkoumaných médií k jasnému odsouzení neodhodlal. V konečném součtu jak iDnes.cz, tak deník Sport, tak Česká televize zákrok v určité míře schvalovali.

Zároveň je vidět, jak se články postupně vyvíjely a od počátečního odsouzení rvaček během jednoho utkání se posunuly do roviny určité iniciativy, která by napomohla odsouhlasení nové, tvrdší legislativy proti fotbalovým výtržníkům. Například v MF Dnes se tak do tvorby článků zapojili i redaktoři z domácí rubriky, kteří získávali rozhovory s politiky.

Deník Sport zase pojal událost jako možnost kritizovat tehdejší vedení fotbalového svazu. Na druhou stranu dával velký prostor dopisům, nesouhlasícím se zásahem policie.

Česká televize zaujala od počátku odsuzující stanovisko, a prostor fanouškům na hájení příliš nedala. Částečným důvodem mohl být fakt, že jí detonace a rvačky s policií poškodily produkt zvaný Studio Fotbal, jelikož scény, kterých byli diváci svědky, rozhodně nepůsobily jako pozitivní reklama.

Zajímavou cestou šel Radim Trusina z iDnes.cz, který se ve člancích vyloženě zabýval pohledem fanoušků a přinesl s nimi dokonce exkluzivní rozhovory. Přitom se však vůči

nim nechoval servilně. Například díky rozhovoru se šéfem slávistických fanoušků dokázal tuto subkulturu přiblížit široké veřejnosti.

Fanouškovská média se od počátku ani nezabývala samotným zápasem. Vadil jí zásah policie. Proto publikovala velké množství článků, názorů, komentářů, či polemik. Co jim dodalo ale největší kredibilitu, byly multimediální přílohy. Videá a fotografie ze zákroků policie najednou působila, jako že se nejedná jen o stížnosti pár fanoušků bez pořádných důkazů.

Tyto média získaly weby od vlastních fanoušků, kteří je dobrovolně poskytovali ať už kvůli vlastní zlobě, či touze po “spravedlnosti.“ Drtivá většina fanoušků se totiž se zákrokem policie během derby hraném 31. 3. 2008 neztotožnila.

6. Závěr

Mainstreamová masová média stále fanoušky berou komplexně jako masu a příliš nerozlišují mezi různými skupinami. Obzvláště pokud se jedná o fanoušky z takzvaných kotlů.

Přesto začínají na jejich podněty reagovat. Obzvláště pokud jsou argumenty podpořené viditelnými důkazy. Je zde však stále vidět jistá setrvačnost, kvůli které masovým médiím nějakou dobu trvá, než na iniciativu fanoušků zareagují. Stále je neberou za tak kredibilní zdroj, jako policii.

Fanouškovská média tak vůči těm masovým mají stále určitou nedůvěru a často jejich články a zprávy rozebírají a přidávají svůj pohled na věc. Na případu zápasu mezi Spartou a Slávií z roku 2008 je však vidět, že pokud chtějí své názory někam protlačit, musí s médii spolupracovat. To je například vidět na šéfovi slávistických fanoušků Lukáši Valovi "Strašákovi", který jakmile média shání vyjádření fanoušků, už je připraven odpovídat.

Fanouškovská média nikdy nebudou těm masovým konkurovat, ale vždy budou nabízet určitou alternativu k mainstreamovému úhlu pohledu. Navíc dál budou fungovat jako určitá platforma, pokud fanouškovská obec nebude s něčím souhlasit.

Na příkladu derby z roku 2008 je vidět, že fanouškovská média potřebná jsou. Bez nich by pravděpodobně zůstal pohled na tehdejší události jednostranný.

6.1. Summary

Mainstream mass media still take fans take as a one piece and do not distinguish between different groups. Especially when it comes to fans of so-called “hardcore stands“.

Still, they start to react to fan initiatives. Especially if the arguments are supported by visible evidence. There is, however, still a certain inertia, and therefore it takes mass media some time before they react to the fan initiatives. It is still not taken as credible source of information, as the police.

Fan media still have some distrust towards mass media and quite often they analyze their articles and reports and add their own view. The match between Sparta and Slavia in 2008 was a perfect example for fan media, for understanding, that if they want to push their opinions somewhere, they must cooperate with the mass media.

Fan media will never compete with the mass media, but will always offer an alternative perspective to the mainstream opinion. In addition, they will increasingly act as a platform, if the fan community will not agree with something.

The example of derby from 2008 shows that the fan media are needed. Without them, the case of who caused the violence in the crowds would probably would have only one point of view.

Použitá literatura:

- CHOUTKA, Miroslav. Sport a společnost. Praha: Olympia, 1978.
- ČERNÝ, Jiří. *Fotbal je hra*. 1. vydání. Praha: Československý spisovatel, 1968.
- DĚKANOVSKÝ, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008, 183 s. ISBN 978-807-3631-314.
- JIRÁK, Jan. 10 let v českých médiích. Vyd. 1. Praha: Portál pro Newton Information Technology, 2005. 142 s. ISBN 80-717-8925-9.
- JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, 207 s. ISBN 80-717-8697-7.
- MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek. *Fotbaloví chuligáni: Evropská dimenze subkultury*. Vydání 1. 2004. Brno: Centrum strategických studií a Barrister & Principal. 181 s. ISBN 80-903333-0-3
- MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. Vyd. 1. Praha: Portál, 1999, 447 s. ISBN 80-717-8200-9.
- OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007, 263 s. ISBN 978-807-2772-667.
- SEKOT, Aleš. *Sport a společnost*. Brno: Paido, 2003, 191 s. ISBN 80-731-5047-6.
- SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Překlad Barbara Köpplová. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, 149 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 80-246-0827-8.
- SLEPIČKA, Pavel. *Divácká reflexe sportu*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2010, 181 s. ISBN 978-802-4618-388.
- TRAMPOTA, Tomáš a Jan HALADA. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, 191 s. ISBN 80-736-7096-8.

Použitá periodika:

ČTK. Lidovky.cz. *Návštěvnost fotbalu v Česku patří k nejnižším v Evropě*. 23. listopadu 2011. Citováno: 8. prosince 2011. Dostupné z www:

http://sportreport.lidovky.cz/navstevnost-fotbalu-v-cesku-patri-k-nejnizsim-v-evrope-pie-/ln-fotbal-prvni-liga.asp?c=A111123_114953_ln-fotbal-prvni-liga_vrb

HAŠEK, Martin. *Dělejte fotbal pro fanouška. Taky je jen člověk*. iSport.blesk.cz. 2. dubna 2011. Citováno: 10. prosince 2011. Dostupné z www:

<http://isport.blesk.cz/clanek/blogy-redaktori-martin-hasek/103526/delejte-fotbal-pro-fanouska-taky-je-jen-clovek.html>

Českátelevize.cz – sekce o ČT, představuje Českou televizi a její historii.

<http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/>

ČTK. *Strahov hlásí vyprodáno*. Deník Sport, 2008, roč. 61, č. 75, str. 2

ČTK. *Na rowdies s helikoptérou*. Deník Sport, 2008, roč. 61, č. 75, str. 2

CHAIBI, Ahmed. *Zase policejní manévry*. Nedělní Sport. 2008, roč. 5, č. 42, str. 2

ČTK. *Na vyhocený zápas cvičili i policistky*. Nedělní Sport. 2008, roč. 5, č. 42, str. 2

STRNAD, Horst. *Dřív mě derby štválo*. Nedělní Sport. 2008, roč. 5, č. 42, str. 2

REDAKCE, *Derby v pekle: remíza, výtržnosti, vyloučení*, Deník Sport, 2008, roč. 61, č. 77, str. 1

ČTK. *A drama pokračuje*. Deník Sport, 2008, roč. 61, č. 77, str. 2

NEUMANN, Robert *Remíza nic neřeší*. Deník Sport, 2008, roč. 61, č. 77, str. 3

STRNAD, Horst. *Derby mezi dělbuchy*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 77, str. 4

HARTMAN, Pavel. *Jako bombardování v Iráku..* Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 77, str. 5

DANĚK, Václav. *Kalivod? Diletantství..* Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 77, str. 6

REDAKCE. *Jak krotit fotbalovou lůzu*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 78, str. 1

NEUMANN, Robert, HARTMAN, Pavel, STRNAD Horst. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 78, str. 2-3

HARTMAN, Pavel. *Slepička: Pouze stále mluvíme, a nic neděláme*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 78, str. 3

HELENA S. *Policie fanoušky nechránila, ale ohrožovala*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 78, str. 18

REDAKCE. *Při výtržnostech možná selhala policie*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 79, str. 5

TOMEK, Lukáš. *Policajti a rošťáci*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 80, str. 2

REDAKCE. *Károlyi prošetří nepokoje*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 80, str. 2

HARTMAN, Pavel. *Mokrý a spol. dostali znovu nafrak*. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 81, str. 2

STRNAD, Horst. Deník Sport. 2008, roč. 61, č. 80, str. 2

IDNES.CZ. *Zdemolují fotbaloví chuligáni Strahov?*. iDnes.cz. 28. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/zdemoluji-fotbalovi-chuligani-strahov-dyx-/fotbal.aspx?c=A080327_203651_fotbal_ot

TRUSINA, Radim. ... *at' má titul kdokoli. Jen ne Slavia*. iDnes.cz. 30. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/at-ma-titul-kdokoli-jen-ne-slavia-do2-/fotbal.aspx?c=A080330_211859_fotbal_ot

TRUSINA, Radim. *Už nechci slychat: Věčně druzí...* iDnes.cz. 30. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/uz-nehci-slychat-vecne-druzi-d2m-/fotbal.aspx?c=A080330_212435_fotbal_ot

TRUSINA, Radim, SAIVER, Filip. *Vyprodané derby. Co chtít v lize víc?*. iDnes.cz. 31. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/vyprodane-derby-co-chtit-v-lize-vic-duf-/fotbal.aspx?c=A080330_205901_fotbal_ot

EICHLER, Pavel, WIRNITZER, Jan, BERÁNEK, Jaroslav. *Výtržníci před derby pražských "S" poničili tramvaj, pak trhali sedačky*. iDnes.cz 31. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://praha.idnes.cz/Clanek.aspx?c=A080331_115957_domaci_pei

NOVÁK, Miloslav. *Derby vítěze nemělo, Slavia zůstala první* iDnes.cz. 31. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/derby-viteze-nemelo-slavia-zustala-prvni-f1k-/fotbal.aspx?c=A080331_160928_fotbal_min

ŠEDIVÝ, Petr. *Ztratili jsme dva body, mrzelo Kadlece*. iDnes.cz. 31. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/ztratili-jsme-dva-body-mrzelo-kadlece-dw9-/fotbal.aspx?c=A080331_201128_fotbal_pes

NOVÁK, Miloslav. *Byli jsme lepší, ale bod беру, řekl Bilek*. iDnes.cz. 31. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/byli-jsme-lepsi-ale-bod-beru-rekl-bilek-dx3-/fotbal.aspx?c=A080331_201927_fotbal_min

BERÁNEK, Jaroslav. *Akteři derby mluvili o výtržnostech zdrženlivě*. iDnes.cz. 31. 3. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/akteri-derby-mluvili-o-vytrznostech-zdrzenlive-fur-/fotbal.aspx?c=A080331_210456_fotbal_ber

SAIVER, Filip, PALIČKA, Jan. *Šéf svazu Mokry: Fotbal dostal zase na frak.* iDnes.cz. 1. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/sef-svazu-mokry-fotbal-dostal-zase-na-frak-fik-/fotbal.aspx?c=A080331_223135_fotbal_mah

NOVÁK, Jaromír. *Experti: Sudí nechal zápas správně dohrát.* iDnes.cz. 1. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/experti-sudi-spravne-nechal-derby-dohrat-fpg-/fotbal.aspx?c=A080401_114407_fot_ocima_exp_mn

NOVÁK, Jaromír. *Sudí Franěk: Jak se svlékl, měl jsem jasno.* iDnes.cz. 1. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/sudi-franek-jak-se-svlekl-mel-jsem-jasno-fce-/fotbal.aspx?c=A080401_140041_fotbal_mn

SAIVER, Filip. *Vítejte v Česku, fotbalovém pravěku.* iDnes.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/vitejte-v-cesku-fotbalovem-praveku-dub-/fotbal.aspx?c=A080401_214615_fotbal_ald

PALIČKA, Jan. *A teď na Strahově uklidit ten svinčik.* iDnes.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/a-ted-na-strahove-uklidit-ten-svincik-dsl-/fotbal.aspx?c=A080401_222634_fotbal_ald

PALIČKA, Jan. *Jak se Anglie zbavila chuligánů.* iDnes.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/jak-se-anglie-zbavila-chuliganu-dml-/fotbal.aspx?c=A080401_221029_fotbal_ald

TRUSINA, Radim. *Eden bez zábran? Jen pro fandý Slavie.* iDnes.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/jak-se-anglie-zbavila-chuliganu-dml-/fotbal.aspx?c=A080401_221029_fotbal_ald

TRUSINA, Radim. *Fanoušek: Nejsme svatí, ale policie to přehnala.* iDnes.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/fanousek-nejsme-svati-ale-policie-to-prehnala-far-/fotbal.aspx?c=A080402_111828_fotbal_min

NOVÁK, Miloslav. *Zástupci fotbalu se vydali do parlamentu.* iDnes.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 5. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/zastupci-fotbalu-se-vydali-do-parlamentu-fp7-/fotbal.aspx?c=A080402_170926_fotbal_min

SUCHOMEL, Petr. *Fotbalový svaz žádá zákon proti rowdies.* iDnes.cz. 3. 4. 2008. Citováno: 6. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/fotbalovy-svaz-zada-zakon-proti-rowdies-fdw-/fotbal.aspx?c=A080403_094835_fotbal_ald

SAIVER, Filip, SYROVÁTKA, Tomáš. *Ministr Langer zaútočil na šéfy fotbalu.* iDnes.cz. 4. 4. 2008. Citováno: 6. 12. 2011 Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/ministr-langer-zautocil-na-sefy-fotbalu-f0t-/fotbal.aspx?c=A080403_232424_fotbal_mah

PALIČKA, Jan. *Riziková utkání uvidí méně lidí*. iDnes.cz. 5. 4. 2008. Citováno: 6. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/rizikova-fotbalova-utkani-uvidi-mene-lidi-fif-/fotbal.aspx?c=A080404_203633_fotbal_ot

TRUSINA, Radim. *Fanoušci Sparty: Derby? Pro policii zábava*. iDnes.cz. 5. 4. 2008. Citováno: 6. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/fandove-sparty-derby-pro-policii-zabava-f01-/fotbal.aspx?c=A080405_093733_fotbal_ald

TRUSINA, Radim. *Šéf kotle: Nechte chuligány rvát se*. iDnes.cz. 6. 4. 2008. Citováno: 6. 12. 2011. Dostupné z www: http://fotbal.idnes.cz/sef-kotle-nechte-chuligany-rvat-se-d5f-/fotbal.aspx?c=A080405_161745_fotbal_ber
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114956110-fotbal/208471290190007/>
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/208411000100331/>
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096898594-udalosti-komentare/208411000370331/>
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/208411000100401/>
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114956110-fotbal/208471296340015/>

TKUTNIK. *V pondělí slavné derby*. Slávistickénoviny.cz. 30. 3. 2008. Citováno: 10. 12. 2011. Dostupné z www: <http://slavistickenoviny.cz/clanek/4550-v-pondeli-slavne-derby>

BOMBITO. *3x škoda! (SK Slavia Praha - AC SPARTA PRAHA, 23. lig. kolo)*. SpartaForever.cz. 1. 4. 2008. Citováno: 9. 12. 2011. Dostupné z www: http://spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1190

RICHI. *Nesmyslné útoky na fanoušky – proč?*. SlávistickéNoviny.cz. 1. 4. 2008. Citováno: 6. 12. 2011. Dostupné z www: <http://slavistickenoviny.cz/clanek/4556-nesmyslne-utoky-na-fanousky-proc->

PESFILIPES. *Mediální bublina psa filipsa 13. aneb mnoho otázek, žádné odpovědi*. SpartaForever.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 9. 12. 2011. Dostupné z www: http://spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1190
<http://www.youtube.com/watch?v=aNtyG2bzUaI&eurl=http://www.ultrassparta.cz/>

RICHI. *Zásah PČR nebyl adekvátní*. SpartaForever.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 9. 12. 2011. Dostupné z www: <http://slavistickenoviny.cz/clanek/4558-zasah-pcr-nebyl-adekvatni>

PESFILIPES. *Mediální bublina psa filipsa 13/2*. SpartaForever.cz. 3. 4. 2008. Citováno: 9. 12. 2011. Dostupné z www: http://spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1190
http://fotbalzive.ct24.cz/video.asp?video_id=2675

PES FILIPES. *Mediální bublina psa filipsa 13/3 aneb závěr, ale nikoliv konec*. SpartaForever.cz. 9. 4. 2008. Citováno: 11. 12. 2011. Dostupné z www:

http://spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1198http://www.spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1196

TVRDÉ JÁDRO SLAVIE PRAHA. *Vyjádření Slavie Praha ke včerejšímu derby.*

Hooligans.cz. 1. 4. 2008. Citováno: 11. 12. 2011 Dostupné z www:

<http://hooligans.cz/view.php?cisloclanku=2008040005>

TVRDÉ JÁDRO SLAVIE PRAHA. *Vyjádření Slavie Praha ke včerejšímu derby II:*

Policejní granáty a demolice stadionu. Hooligans.cz. 3. 4. 2008. Citováno: 11. 12. 2011

Dostupné z www: <http://hooligans.cz/view.php?cisloclanku=2008040007>

SPARTA FOREVER. *Prohlášení redakce Sparta Forever k derby.* SpartaForever.cz. 8.

4. 2008. Citováno: 11. 12. 2011 Dostupné z www:

http://www.spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1196

PAVEL VRBA. *Pohled slávisty.* SpartaForever.cz. 2. 4. 2008. Citováno: 2. 12. 2011

Dostupné z www: http://www.spartaforever.cz/ukaz_clanek.php?clanek=1188